СВОБОДА
LIBERTY
Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. | Олифантъ, Па. Четверъ 11-го Вересня 1902. | Число 37.

Переглядъ тыждневый.

Сумною пригодою скôнчила ся полïтично-агïтацiйна поѣздка президента Рузвелта по станахъ Новои Англiи. Жите его висѣло вже на волоску. Пригода лучила ся дня 3. с. м. въ мѣстѣ Питсфiлдъ, Мас., звôдки выбравъ ся президентъ кôнным вôзкомъ на прогульку до недалекого Ленаксъ. Товаришили ему: ґубернаторъ державы Масачусетсъ, В. Морi Крей, секретарь Кортелiонъ и тайный детективъ Вiлемъ Креґъ. Не уѣхали ще й милѣ дороги, коли въ тôмъ надлетѣвъ електричный ваґонъ (стрiткара), зъударивъ ся зъ вôзкомъ президента и розбивъ его на дрôбнй куснѣ. Тайный детективъ Креґъ бувъ на мѣсце убитый, а погоничь Дейвидъ Прейтъ такъ покалѣченый, що лѣкарѣ не мають надѣѣ удержати его при житю. Президентъ, его секретарь и ґубернаторъ упали на камѣнѣ бѣля дороги. Многочисленнй свѣдки сего нещастя сумнѣвали ся вже о житю президента, та коли его пôднесено показало ся, що кромѣ колька невеличкихъ ранъ на чолѣ и лици не стало ся ему нѣчо бôльше.

Мотормена трамваю, Луку Мейдиъ, увязнено и заряджено строгй доходженя. Буде круто коло сердеги, коли докажуть ему вину нещастя.

Мiнiстерство справъ внѣшныхъ поробило першй кроки въ цѣли роздѣленя вôдшкодованя зъ першои роты, яку надôслало недавно китайске правительство. Именно мае бути роздѣленыхъ 480 тысячь доляpôвъ. До тыхъ, котрымъ належить ся вôдшкодоване, зачисляють ся мiсiйнй товариства, купцѣ, подприемцѣ и кôлькадесять иншихъ горожанъ Сп. Державъ, що понесли якй небудь втраты въ часѣ повстаня хиньскихъ Боксеровъ. Всѣхъ втратныхъ е загаломъ 250 на суму 2,500 000 доляpôвъ. Комiсiя провѣрила доси и поручила выплатити для 60. особъ 800 тысячь доляpôвъ. Одначе зъ огляду на се, що хиньске правительство выплатило лише 480 тысячь, одержать они на разѣ 25 процентъ зô своихъ претенсiй.

Ґенеральный прокураторъ Сп. Державъ, п. Накcъ, выѣхавъ сими днями до Европы въ справѣ Панамского каналу. Накcъ удасть ся до Парижа, де провѣрить контрактъ панамского товариства, заключеный зъ колюмбiйскимъ правительствомъ. Наколи покаже ся, що товариство мае повне право властности, такъ Сп. Державы выплатять ему 40 мiлiонôвъ доляpôвъ и розпочнуть вступнй роботы коло будовы каналу.

Мiнiстеръ вôйны, Рутъ, выѣхавъ также до Европы, якъ кажуть, въ якôйсь важнôй полïтичнôй мiсiи. Найдовше забаривъ ся вôнъ у Вѣдни, бо ажь цѣлый мѣсяць. Ту приймавъ его на авдiенцiи, дня 5. с. м. австрiйскiй цѣсарь Францъ Иосифъ. Цѣль поѣздки мiнiстра покрыта глубокою тайною.

Холера на Филипинахъ притихае знову мѣжъ туземцями, та за те чимразъ бôльше жертвъ загортае зъ помѣжь Американцѣвъ. За послѣдный тыждень занедужало ихъ поверхъ 300. Лихо буде, еслибъ такъ дальше пôшло.

На островѣ Мiнденео заполонене вплививого, хочь дуже небезпечного для Американцѣвъ султана Бинадiяну. Султанъ хотѣвъ оногды утечи зъ вязницѣ и въ тôй цѣли кинувъ ся на своего сторожа, щобы его розоружити. Воякъ стрѣливъ тодѣ и убивъ султана. Ся подѣя сильно огôрчила Моровъ. Послѣднй телеґрамы доносять, що въ колькохъ мѣсяцяхъ прийшло вже зъ тои причины до поважныхъ заворушень, а сторонники и приятелѣ убитого вôдгрожують ся Американцямъ страшною местiю.

Мѣжь жителями Ямайки и Тринiдаду проявляе ся вôдъ колькохъ мѣсяцѣвъ сильный рухъ и аґiтацiя за прилученемъ островôвъ до Сп. Державъ пôвнôчнои Америки. Головною пружиною сего руху е плянтаторы и купцѣ. Всѣ они критикують досадно анґлiйскiй системъ кольонiяльный, котрый не дае свободно розвивати ся многимъ галузямъ промислу и торговлѣ. За примѣръ взôрцевои кольонiи и добробиту служить имъ американьскiй островъ Порто Рико. Подъ правлѣнемъ Анґлiи нѣколи такъ не буде — гомонить по краю — наша надѣя и ратунокъ лежать въ Сп. Державахъ.

Подобнй вѣсти надходять такожь зъ анґлiйскихъ островôвъ Тихого океана. Всѣ и всюды нарѣкають на занепадъ торговлѣ и промислу, на всякй обмеженя и кручки, якими Анґлiя высысае свои кольонiи.

Словомъ, ще колька лѣтъ скаженои капiталiстичнои господарки, а величезна анґлiйска имперiя зачне поступенно розпадати ся.

Армiя венезуельского правительства, то дѣйсный трупъ безъ душѣ. Знемощѣла ватага верховодôвъ не мае вже зъ неѣ найменшого хосна, бо колишня пôдпора выгинае ся на всѣ стороны, вначе слаба билина.

Урядова депеша зъ Вiлiемштадъ доносить о новôмъ бунтѣ въ правительственнôмъ вôйску, высланôмъ противъ ворохобникôвъ въ Емаре. Збунтованй вояки, въ числѣ 500, забрали зô собою оруже и мунiцiю, а свого вождя, ґенерала Костiльо, вôддали въ руки ворохобникôвъ.

Европейскй володарѣ слѣдять зъ напруженою увагою за ходомъ подѣй у Венезуели и зô страхомъ божимъ пытають себе: „Що буде, коли у насъ запанують подôбнй вôдносины? Що станеся зъ нами, если и наша армiя перестане бути нашою пôдпорою?“

Звôдси походить чутка о интервенцiи посторонныхъ державъ у венезуельскôй республицѣ.

Въ Италiи заносить ся на загальный страйкъ фабричныхъ робôтникôвъ. Въ мѣстѣ Фльоренцiи покинуло роботу 40 тысячь люда, въ иншихъ мѣстахъ поверхъ 30 тысячь. До мѣстъ обнятыхъ страйкомъ правительство высылае безлѣчь вôйска и страшно теророизуе страйкерôвъ. По улицяхъ Фльоренцiи патролюють сильнй вôддѣлы вояковъ; робôтникамъ не вôльно выходити, радити ся нѣ устроювати вѣчь. Надъ мѣстомъ зависла жорстока мара мiлiтаризму, немовъ въ часѣ облоги. 50 тысячь вôйска стоить на поготôвлю и жде приказôвъ, готове кождои хвилѣ вточити рѣчки робôтничои крови.

Надѣявъ ся дѣдъ на мѣдъ, та й лягъ безъ вечерѣ... Надѣявъ ся россiйскiй царь на сына — престолонаслѣдника и знову завѣвъ ся въ своихъ надѣяхъ. Цариця занедужала сими днями небезпечно и привела не свѣтъ неживе дитя — опять дочку.

Зъ осередка житя Руси-Украины, Кiєва, надоспѣла телеґрафiчна вѣсть про заговôръ и утечу полïтичныхъ вязнѣвъ. Въ полудне дня 5. с. м. вязнѣ проходжували ся по подвôрю кiевскои вязницѣ пôдъ охороною баґнетôвъ. На даный знакъ окружили всѣ вояковъ, закинули имъ мишки на головы и 12 вязнѣвъ вспѣло утечи. Заалярмовано всю полïцiю и жандармерiю, доси одначе не зловлено утѣкачѣвъ. Пропали, мовъ камѣнь у водѣ. Догадують ся, що исnувавъ добре уложеный заговôръ, а вязнѣ мусѣли мати приготовлену помôчь за мурами вязницѣ.

Ненаѣсни Анґлiйцѣ хочуть загарбати ще одну полудневу африканьску державу — Свозиландъ, котра рядила сама собою, а була пôдъ покровомъ Бурôвъ. На тôй основѣ загадують Анґлiйцѣ прилучити еи до своихъ посѣлостей. Є се країна дуже плодородна, зъ величезными покладами камѣнного угля, богатыми копальнями срѣбла, золота и дорогихъ каменѣвъ. Звôдси нова охота грабежи.

Кроацкй студенты въ Аґрамъ (Австрiя) устроили мин. тыжня грôзну демонстрацiю противъ Сербôвъ. Ту и тамъ прийшло навѣть до проливу крови. Студенти вразъ изъ товпами Кроатôвъ розбивали домы и склепы сербскй. Полïцiя и жандармерiя не могли дати собѣ рады и треба було завôзвати вôйско.

Заворушеня повторили ся дня 3., 4. и 5. с. м. на провiнцiи. Вôйско ужило оружя и ранило поверхъ 150 людей (найбôльше въ ґоспiцi). Богато демонстрантовъ арештовано.

Андрей Добошъ,
членъ Выдѣлу „Р. Н. Союза“. Походить зъ Бодзашь-Уйлака, земплиньскои столицѣ на Угорщинѣ. Приѣхавъ до Америки 1889 року. Є сторникомъ въ Lansford, Pa.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.		
11	Ч.	† Усѣкн. Iоана (постъ)
12	П.	Александра
13	С.	Полож. пояса Богор.
14	Н.	13. Нач. Iндикта, Симеона
15	П.	Маманта
16	В.	Антима, Теоктиста
17	С.	Вавилы, Моисея прор.

— **Десятого** минувшого мѣсяця вôдбувъ ся „Емiґрацiйный Конґресъ“ въ Тешварѣ на Угорщинѣ. На конґресѣ тôмъ радили мадярскй папки надъ тимъ, въ якiй бы се способъ запобѣчи тому, щобы бѣдный рускiй та словеньскiй Янко не утѣкавъ до Америки, але зôстававъ дома та робивъ за пôвдармо на нихъ и ихъ дѣта.

И врадили таке: що треба пашпорты лишь на оденъ рôкъ давати; за пашпорты брати бôльшу цѣну; имати аґентôвъ, що намовляють людей до емiґрацiи, и бôльше жандармôвъ поставити на колѣевыхъ стацiяхъ. Чи поможуть що тй лѣки, чи спинять емiґрацiю — трудно вгадати. Се однакъ певно, що еслибъ народови на Угорщинѣ було добре — вôнъ не утѣкавъ бы за море. Дайте ему мадярскй панове, его слушнй права, дайте ему добру заплату за его роботу, дайте ему справедливость, а народъ певно не подумае о емiґрацiи. Вôдъ кривды, здирства, зневаги втѣкне навѣть песъ — не то чоловѣкъ.

— **Галицкй** Русины въ McKeesport, Pa. задумують купити церковь. Щасть имъ Боже!

— **Люде,** що мешкали довшiй часъ въ Passaic, N. J. кажуть, що тамошнй оба священики вѣчно на проповѣдяхъ людей неклокомъ страшать. До того оденъ зъ нихъ говорить до людей по словеньски а другiй буцѣмъ то рускимъ языкомъ, але такимъ, що и самъ его певно не розумѣе. Цѣкавй мы, якiй пожитокъ для народа зъ такои роботы?

— **Питсбурске** братство, въ наслѣдокъ пôдпольнои аґiтацiи вôдступило вôдъ „Союза“ щось 2 мѣсяцѣ передъ конвенцiею, а недавно тому заложило свою самостôйну орґанiзацiю. Тыхъ самостôйныхъ орґанiзацiй множить ся мѣжь Русинами що разъ бôльше, а все выходить зъ нихъ одно тôлько дробленe силъ народныхъ. Чи вже нѣколи Русины не вылѣчать ся зъ того, що де ихъ двохъ збере ся тамъ е три партiи?

— **Копальнѣ** угля въ Брамвелъ, В. Ва. горять вôдъ 8 охъ днѣвъ. Властителѣ майнôвъ, якъ звычайно въ такихъ случаяхъ, звалюють вину на страйкерôвъ. Одначе е доказы, що причиною огню були „скебы“.

— **Коли** особовый поѣздъ зелѣзницѣ „Чiкаґо & Нортвестернъ“ перебѣгавъ оногды коло Мерiденъ, Вис. звѣявъ ся гураґанъ и, наче легонькимъ перомъ, кинувъ его изъ шинъ. Двохъ подорожныхъ найшло смерть, а прочй тяжко потовкли ся.

— Ще бôльше зелѣзничe нещасте лучило ся минувшого тыжня близь стацiи Берi, въ Алясцѣ. Прогульковый поѣздъ, зложеный зъ 5. вагонôвъ, выскочивъ изъ шинъ пôдчасъ найбôльшого розгону и впавъ до пропасти, глубокои на 60 стôпъ. Машина и всѣ ваґоны розбили ся на куснѣ, наслѣдкомъ чого 30 подорожныхъ погибло, а 81 було раненыхъ. Лѣкарѣ говорять, що 29. а може и бôльше пôмре зъ причины тяжкихъ ранъ. Безталанными жертвами катастрофы е самй мурины.

— **Винахôдчикъ** нафтовои лямпы, А. Меррiсъ, померъ недавно въ державѣ Ню Джерзи, проживши 84 рокôвъ. Нафтову лямпу, яку нинька уживае у насъ кождый бѣдакъ, вынайшовъ вôнъ передъ 45 роками, пристосовуючи нафту до освѣтлюваня замѣсть уживаного передше олѣю. Практичный вынахôдъ розширювавъ ся вмить по цѣлôмъ свѣтѣ, а про вынахôдчика забуто. Ажь смерть пригадала имя одного зъ добродѣѣвъ людства.

— **Дня** 25-ого августа выколѣѣвъ ся коло Lethbridge, Alta, тягаровый потягъ въ котрôмъ було 500 воловъ. Два брекемены покалѣченй и колька паръ воловъ потовченыхъ. Шкода выносить 1000 доляpôвъ. В. Р.

— **До Канады** выѣде зъ Гамбурґа дня 4 Октобра сего року 4 Василiянъ, трехъ свѣтскихъ священикôвъ (мѣжь ними о. Жолдакъ) и чотыри Сестры Служебницѣ. Всѣ они ѣдуть на коштъ митрополита Шептицкого. Имена Василiянъ: Ломницкiй, Строцкiй, Дудикъ и Янишевскiй. Яку позицiю займуть сй мiсiонарѣ взглядомъ цареславныхъ и католикôвъ годѣ наразѣ знати. Се однакъ певне, що если будуть ити слѣдомъ о. Жолдака и брататись зъ Французами то далеко не зайдуть, бо народъ вôдвернесь вôдъ нихъ. Въ Канадѣ такъ само якъ и въ Сполученыхъ Державахъ Русины повиннй сотворити свою власну руску церковну орґанiзацiю, незалежну вôдъ католицкихъ бискупôвъ та ихъ прихвостнѣвъ.

— **Небезпечну** шайку розбôйникôвъ, котра вôдъ довшого часу непокоила жителѣвъ пôвнôчнои Румунiи, удало ся выслѣдити румуньскимъ властямъ. При близшôмъ розслѣдѣ справы показало ся, що головою шайки була молода, 22-лѣтна, дуже гарна женщина, що вôдзначалась найбôльшою жорстокостiю при всякого рода грабежахъ и убiйствахъ. Єй закидають 68 убiйствъ, 198 насильствъ, 648 рабункôвъ и поверхъ 500 нападôвъ.

— **Дня** 14-го Августа сего року старенькiй о. Обушкевичь волочивъ ся чомусь до Newark, N. J. Понеже въ тôмъ мѣстѣ е дуже мале число Русинôвъ, тай знакомыхъ о. Обушкевичь тамъ не мае, цѣкавôсть знати, чого властиво потрѣбувавъ тамъ о. Обушкевичь. Чи не ходивъ вôнъ часомъ просити тамошного айриского бискупа, щобы давъ ему парафiю?

— **У насъ** е доказы на се, що о. Обушкевичь мае зносины зъ Канадiйскими Французкими католицкими попами. Чи се гарно?

— **Зô** страхомъ божимъ розказують собѣ людонькове, будьто-бы въ охрестности Олифанту появили ся два величезнй вужѣ (боа констрiкторъ?), якй кидають ся на худобу, а навѣть на людей. Двѣ коровы мали вже задусити. Выглядае, се на байку, хочь бували вже случаѣ, що въ Пенсилвенiи появляли ся вужѣ подобнй до дусителѣвъ. Одначе було се въ тыхъ часахъ, коли Пенсилвенiю покривали величезнй лѣсы, а чоловѣка лишь деинде можна було найти. Днесь що иншого.

— **Страшенна** буря морска лютувала минувшого тыжня вздовжь побережа полудневои Африки. 38 кораблѣвъ було ушкодженыхъ; 5 розбило ся и потонуло, а 75 людей втратило жите. Шкоду обчисляють на мiлiоны.

— **Зъ** полудневои Бразилiи пише оденъ Русинъ емiґрантъ до „Дѣла“: Зъ початку тутъ у насъ въ Паранѣ було намъ пару рокôвъ такъ добре, що лѣпше не могло бы бути. Досталисьмо вôдъ тутешного уряду добру урожайну землю, а то 500 метрôвъ въ ширъ а 1000 метрôвъ въ довжь Плугами ще не оремо, тôлько мусимо мотиками и сокирами на хлѣбъ працювати, та на добрôй земли можна и такъ хлѣба наробити. Бѣда тôлько зъ тымъ, що тутъ гроший не маемо, не можемо спродати. Все страшно тане а що мы потребуемо купити, щось зъ одежѣ або сорочку, обуве, соли и т. д., то есть всьо дуже а дуже дороге, бо купцѣ назначують на всьо цѣну таку, яку самй хотять. Ще-жь до того въ нашôмъ мѣсточку, Рiо Клярo, купцѣ не платять грошми, лише дають въ замѣну свои рѣчи. Навѣть и тй люди, що мають добру землю, мусять за роботою шукати, бо домова потрѣбъ вымагае грошей на розмаиты рѣчи. А на кепскôй земли то людямъ навѣть хлѣба не стае. Отже якiйсь часъ були у насъ зарôбки, то люде собѣ ними помагали. А теперь у насъ роботы не стало, а якъ де трошка якои роботы трафить ся, то дуже мало платять. Люди ходять по 40 а навѣть далѣ якъ до 50 миль и шукають за роботою, але бôльша часть зъ нихъ походять, якiйсь довгiй часъ та й мусять безъ нѣчого смутно назадъ вертати до дому. Черезъ то намъ тутъ теперь такъ погôршило ся, що вѣдай нѣгде въ жаднôмъ краю гôрше не може бути.

Пôзнай Русине, куды тобѣ дорога.

(Дальше).

III.

Зъ того, що прочиталисьте, впôзнали вы, братя Руны, яка есть послѣдна цѣль такъ званои украиньско-рускои партiи: — Украиньскихъ, галицкихъ, буковиньскихъ и угорскихъ Русинôвъ злучити разомъ, воскресити Русь св. Володимира, з'єднати ся якъ за часôвъ Володимира Мономаха, встати усѣмъ якъ за Богдана Хмельницкого! А всьо се на тое, щобы засновати вôльну, руску, хлопску державу. Та тутъ неоденъ може й пôдскочить, якъ почуе те страшне слово „хлопска держава"!

Гей брате любый, Русине, чи ще тобѣ мало того паньского ярма, якесь двигавъ тôлько сотъ лѣтъ. Чи все лишь на панôвъ тобѣ робити, чи все маешь годувати своимъ потомъ и кровiю дармоѣдôвъ, чужинцѣвъ?

Дежь то тй твои рускй паны, де твоя руска шляхта? Нема еи. Божь руска интелiгенцiя се не паны; се твоя кровь, твоя кость; усѣ рускй священики, лѣкарѣ, професоры, адвокаты, и. и. вийшли зъ пôдъ соломяной стрѣхи. Мы Русины, чи хочемо чи не хочемо, але есьмо выключно хлопскій народъ. — Зъ вôдкижь взяти панôвъ та чи потрѣбно? Може маемъ ся кланяти польскимъ, мадярскимъ и московскимъ дѣдичамъ та просити, щобъ були ласкавй назадъ панщину завести. А може ерусалимску шляхту, жидôвъ, закличемо, щобы надъ нами схотѣли панувати? И безъ нашои просьбы сй пейсатй пявки высисають нашу кровь, забирають нашй грунта, пускають насъ зъ торбами.

Але таки неоденъ, коли буде се читати, покивае недовѣрчиво головою, не буде вѣрити, щобъ безъ панôвъ можна жити. Тому мы оттакъ собѣ розмѣркуймо: Яка корысть изъ панôвъ а яка изъ хлопôвъ та робôтникôвъ.

Представмо собѣ село, де е самй паны, а нема нѣ хлопôвъ нѣ робôтникôвъ. Щожбы они вдѣяли? Зъ голоду и холоду погинули бы зô всѣми паньскими примхами. Хотьбы на поли и готове збôже у копахъ стояло, паны не знали бы, якъ го змолотити, вôдвѣяти та якъ змолоти та хлѣба спечи. А чи можна собѣ представити ясновельможнй графинѣ, княгинѣ та панѣ, щобы они своими бѣленькими рученьками доили коровы, безрогамъ ѣсти подали, серпа, мотыку до рукъ взяли; тажь они навѣть варити не вмѣють. Не паньскй руки возьмуть за косу та за пiкъ, не бачимо на панôвъ нѣ при мулярской нѣ при теселськой або столярской роботѣ. Не панъ пострыже вôвцю, анѣ не выробить сукна. Одным словомъ тое, що называемо панствомъ, е то люде нездарнй до нѣякои роботы, зъ котрои справдѣ е якiйсь пожитокъ. Бо панъ не буде анѣ докторомъ, анѣ професоромъ анѣ священикомъ; панъ то е такiй чоловѣкъ, що нѣчого не вмѣе, лише красно заговорити, красно ся убрати, файно мешкати и файно з'ѣсти и котрый гадае що лише вôнъ е чоловѣкомъ, а усѣ робучй люде то худоба, котра па него працювати мусить.

Про жидôвъ шкода й говорити, бо се кождый признасть, що уже крайный часъ перестати бути „жидôвскими Иванами"!

А теперь пôдѣмъ до села, де нема анѣ одного пана, хотьбы на насѣнѣ. Хлопы управляють рôлю, достарчають збôжа, мяса, вовны, шкôры и т. п. Ремѣсники и другй робôтники переробляють вовну и ленъ въ одежу и шмате, изъ шкôръ роблять обуве, будують хаты, изъ копалень добувають угле и металь, котрый знова у фабрикахъ переробляють на рôжнй пожиточнй знаряды. Интелiгентнй сины робôтникôвъ и хлѣборобôвъ суть докторами, священиками, учителями, инжинерами и т. п. — однымъ словомъ усьо, чого потрѣбуе чоловѣкъ, усього достане въ робôтничо хлѣборобской спôлцѣ. И чи потрѣбно имъ пана надъ собою? Нѣ! они обôйдуть ся безъ него цѣлковито.

Та непотрѣбно розписавъ ся я оттакъ, божь вы американьскй Русины на своихъ очехъ бачите подôбный порядокъ въ Сполученыхъ Державахъ. Чи е тутъ якй князѣ, шляхтичѣ, графы и т. д. є хиба тй панки зô старого краю, що покрали грошѣ та втѣкли зъ Европы на тое, щобъ не умѣючи запрацювати честно на кусникъ хлѣба, зôстати тутъ волоцюгами бомами.

Та е деякй людцѣ мѣжь нами, котрй все дурять народъ тымъ, що мы, кажуть, Русины повиннй шановати свою „тысячелѣтную исторiю", повиннiсьмо хотѣти такои Руси, якъ була тому тысячь лѣтъ назадъ, зъ князями, боярами.

Се тумана пускають сй политичнй цыгане. Божь самй зважте, якбы то выглядали тй тысячелѣтнй порядки нынѣ. Хлопъ, робôтникъ не значивбы нѣщо; силу и волю мавбы лише той, кому доля пощастила бы уродити ся паномъ, бояриномъ. Замѣсть польскихъ панôвъ, досталибысьмо своихъ власныхъ, котрй такъ само шкôру бы лупили, якъ тысячь лѣтъ назадъ бояре. Лежаного хлѣба и панованя захочуе ся тымъ нѣбы то Русинамъ, котрй вздыхають до давныхъ порядкôвъ. А що теперь панство въ Росiи мае найбôльшу силу, они радй бы всѣхъ Русинôвъ туды загнати, бо собѣ мѣркують що они тамъ станутъ разомъ зъ панами даремный хлѣбъ ѣсти. —

Н. Струтиньскій.

(Дальше буде).

Зъѣздъ!

Вiзитаторъ о. А. Годобай розôславъ ось такй картки (тымъ разомъ въ языцѣ подôбнымъ до росiйского):

„Слава Исусу Христу!" Всечестнѣйшiй Отцы, Возлюбленыи братя!

Ведля установленiя подъ моимъ предсѣдательствомъ 20 го юлiя 1902. года подержанного собора — здѣсь прибавленно засылаю Статуты „Самоуправленiя Гр. Кае. Церквей въ Сѣверной Америкѣ": Прошу извольте въ первую недѣлю цѣлу сiю справу потолковати вѣрникамъ — и созвати ихъ на засѣданiе и тамъ предложити имъ сiи Статуты для трактованя — и желанiя вѣрниковъ — что перемѣны одного или другого параґрафа протоколярно до мене заслати. Такъ само прошу извольте вѣрниковъ ословити что бы выбрали одного делегата на ближайшее засѣданiе — и ему одинъ примѣрникъ записника передати разомъ съ полъномоченьствомъ подписанымъ мѣстнымъ духовникомъ яко предсѣдателемъ церковного засѣданiя и Рады Церковной и секретаромъ Рады Церковной и печатiю церковною снабженномъ. Кожда церковна громада мае выбрати и выслати одного делегата — который мае быти нашего обряда вѣрникъ — мае знати читати и писати терезвого, морального житя и чистого характера человѣкъ.

Высланый делегатъ мае быти уполномоченный — заявити намѣренiе и рѣшенiе своей церковной громады. Что до приступленiя — Самоуправленiя — ближайшiй соборъ всѣхъ священниковъ, которыхъ сесимъ ласкаво зазываю — и делегатовъ всѣхъ церковныхъ громадъ, делегатовъ ведля рѣшенiя скрантонского собора отбудется въ Газлетонъ, Па., 21-го октобря 1902 года......................

Всеч. Отцы, любезныи братя! Великоважно се дѣло и знаменито такъ для насъ вѣрниковъ, нашей св. матери церкви и нашего обряда, якъ и для будучности нашей церкви. Съ щиростiю и переданностiю готовъ я все съ помощiю Божiею здѣлати для блага нашой св. церкви и нашего вѣрного народа. Прошу и Васъ Всеч. Отцы, извольте сему важному дѣлу достойно часу и трудовъ пожертвовати — и вашому паству врученыхъ вѣрниковъ просвѣтити о нуждности потребы и пользы сего то основати намѣряющого „Самоуправленiя". Напомните ихъ, чтобы откинули всякiя посторонныя, подстреканiя, подозрѣнiя, бунты — имѣли предъ очима только благо и будучность нашой св. матери церкви и нашого св. обряда.

Божое благословенiе да будетъ со всѣми нами и съ нашимъ св. дѣломъ.

Дано въ Скрантонъ, Па., въ день Успевiя Пресв. Дѣвы Марiи 28-го августа 1902 года.

О. Андрей Годобай, Каноникъ аббасъ, Апостольскiй Вiзитаторъ".

Про сю вôдозву, якъ такожь про статутъ „Самоуправленiя" — скоро лишь достанемо его — поговоримо другимъ разомъ.

Дописи.

38. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

До исторiи сегорôчного страйку.

Страйкъ рускихъ хлопôвъ у сходной Галичинѣ зъ вынимкомъ кôлькохъ сѣлъ уже усюды покôнчивъ ся и то, що найважнѣйше побѣдою страйкуючихъ. И коли взяти на увагу, що се страйкувавъ народъ, котрый не привыкъ до партiйнои карности, межи котрымъ по крайнôй мѣрѣ половина не вмѣе читати, котрый „сильнй свѣта сего" старали ся всѣми силами настрашити, знеохотити, вôдобрати вѣру въ побѣду, змусити до працѣ на давныхъ услôвяхъ, на котрый спровадили жандармôвъ и войско, зъ помѣжь котрого всѣ свѣтлѣйшй одиницѣ замыкали сейчасъ до арешту, однымъ словомъ: коли взяти на увагу всѣ тй обставины, весь той нечуваный гнетъ зô стороны звязаного зъ польскою шляхтою правительства, тай терроръ, середъ котрого прийшло ся страйкувати, то успѣхъ, якiй осягнено страйками переходить нашй надѣѣ. Зъ вынимкомъ кôлькохъ сѣлъ, котрыхъ не сталобы и на пальцѣ двохъ рукъ, де люде въ наслѣдокъ недостачѣ всякои орґанiзацiи, въ наслѣдокъ своеи бѣдноты и въ наслѣдокъ хрунѣвства сусѣдôвъ не могли выдержати страйку, всѣ страйкуючй громады повыгравали. И, якъ на першiй разъ, выграли не мало, бо коли передъ страйкомъ денна платня робôтника выносила 30—80 сотикôвъ (вôдповѣдно до порыроку, роботы и пола робôтника, бо женщины навѣть за таку саму роботу достають меньше вôдъ мущинъ платн), то теперь выносить она 50 сот. — 1кор., а декуды лѣтомъ доходить навѣть до 2 коронъ. Очевидно, що въ порôвнаню зъ заробкомъ французского, англiйского чи американьского робôтника заробокъ нашого хлопа все ще таки дуже нужденный, але въ порôвнаню зъ тымъ, що було передъ страйкомъ, се величезный поступъ.

И кобы лише теперь хлопы не закладали рукъ, а наученй досвѣдомъ орґанiзували ся, абы имъ було лекше переносити страйки, то ще два—три страйки и вôдносины въ нашôмъ краю були бы зовсѣмъ инакшй.

Кôлько сѣлъ и кôлько людей страйкувало, на се годѣ докладно вôдповѣсти, однакъ мы не прибôльшимо нѣчого, коли скажемо, що страйкувало надъ 100.000 людей въ бôльше якъ 400 громадахъ слѣдуючихъ 24 повѣтôвъ: Бôбрка, Бережаны, Богородчаны, Борщôвъ, Броды, Бучачь, Городенка, Городокъ, Гусятинъ, Залѣщики, Збаражъ, Золочôвъ, Камѣнка струмилова, Коломыя, Львôвъ, Перемышляны, Пôдгайцѣ, Рогатинъ, Рудки, Скалатъ, Теребовля, Тернополь, Товмачь, Чортковъ.

Очевидно, що въ нѣ однôмъ зъ тыхъ повѣтôвъ не обôйшло ся безъ вôйска, а декотрй, пр. Гусятиньскiй, выглядали пôдчасъ страйку немовь пôдчасъ вôйны... Про жандармôвъ нѣчого й говорити, тыхъ у кождôмъ селѣ було повно. Арештовано за страйки коло 4000 людей, зъ котрыхъ досить ще й теперь сидить по арештахъ, а ихъ родины примирають голодомъ. Хто зъ интелiґенцiи ѣздивъ на аґiтацiю въ страйковый теренъ, того такожь не минувъ хочь кôлькаденный арештъ.

Спецiяльно-жь годить ся згадати про арештоване п. Михайла Петрицкого, котрый аґiтувавъ въ Гусятиньскôмъ повѣтѣ. Арештували його въ Гусятинѣ, а опôсля перевезли до Тернополя. Видячи, що засудити нема його за що, хотѣли його хочь въ слѣдствѣ порядно выдержати и пустили ажь тодѣ, коли вôнъ 8 днѣвъ не принимавъ нѣякои стравы, а 3 днѣ навѣть и воды не пивъ. А найсумнѣйше те, що про сю справу нѣхто зъ тернопольскихъ „патрiотôвъ" навѣть не давъ знати до ґазетъ, и чоловѣкъ, якбы не його желѣзне здоровле, мôгъ бувъ навѣть умерти голодною смертiю безъ вѣдомости тыхъ, за котрыхъ мучивъ ся...

Згадаю такожь про арештоване п. Витовта Демянчука, котрый въ часѣ вôдъ 1900—1902 р. бувъ спôвробôтникомъ »Дiла«. Пôдъ весну сего року покинувъ вôнъ працю въ »Дiлѣ« задля тяжкои недуги, а коли выбухъ страйкъ, выслало его »Дiло« яко свого кореспондента въ Перемышляньскiй повѣтъ, де його арештувано два разы. Ну, се звычайна рѣчь, и кобы не те, що те саме »Дiло«, котре п Демянчука выслало въ страйковый теренъ, заявило опôсля, коли польскй ґазеты писали про п. Демянчука якъ про спôвробôтника »Дiла«, що воно зъ п. Демянчукомъ не мае нѣчого спôльного, кобы не отсей поганый поступокъ »Дiла«, то мы и не згадували бы про се. Не знати, чи дуже далеко заѣдуть панове зъ »Дiла«, коли будуть вырѣкати ся людей, працюючихъ для народньои справы...

Загаломъ арештованыхъ за страйки суды увôльняють, лишь въ рады-годы засудять когось, але то вже такъ болючо, на кôлька мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, немовь бы хотѣли за всѣхъ увôльненыхъ помстити ся.

Своими розмѣрами зробивъ сей страйкъ велике враженѣ далеко позаграницями Галичины, а навѣть Австрiи. Розписували ся про него широко всѣ ґазеты австрiйскй и ґазеты нѣмецкого цѣсарства, згадували ґазеты швайцарскй и французскй, — и то всѣ по бôльшôй части прихильно, що вправляло польско-шляхотскй ґазеты въ Галичинѣ въ правдиву скаженину.

Вѣденьскй соцiяльнй демократы скликали зъ нагоды страйку двое великихъ робôтничихъ зборôвъ, на котрыхъ не жалували слôвъ „похвалы" (зъ другого кôнця) для польскои шляхты и правительства.

Польску шляхту страйкъ сей таки добре перестрашивъ и вона й по нынѣшный день розписуеть ся по ґазетахъ, що коли правительство не дасть ѣй до помочи вôйска и шибеницѣ зъ катомъ, то незадовго зачнуть хлопы бити панôвъ. Кобы хочь справдили ся якъ найшвидше отсй слова!... Бо то выходить на таке, що еще нема чого, а вже кричать...

Теперь кôлька слôвъ про исторiю страйковои аґiтацiи. Радикальна партiя вôдъ самого початку свого истнованя [1890 р.] говорила селянамъ про страйкъ, а сильнѣйше зачала аґiтувати за страйкомъ вôдъ 1897 р. Того року зачавъ радикалъ Вячеславъ Будзиновскiй выдавати ґазету »Праця«, въ котрой писавъ широко про страйки въ кождôмъ числѣ, а потôмъ выдавъ тй свои статѣ въ окремôй книжцѣ п. з. »Хлопськiй страйк«, котра розôйшла ся въ 1500 примѣрникахъ. Того самого року зачавъ писати ширше про страйки орґанъ радикальнои партiи »Громадськiй Голос«, а його редакцiя выдала такожь книжочку п. з. »Страйк чи бойкот«, написану Семеномъ Вѣтикомъ и д-ромъ Иваномъ Франкомъ. Такожь на зъѣздѣ радикальнои партiи въ 1897 р. бувъ рефератъ про страйки, и зъѣздъ по промовѣ референта Вячеслава Будзиновского ухваливъ пôдготовляти селянъ до страйку.

Коли-жь деякй зъ радикалôвъ перейшли до партiи народовцѣвъ, перемѣнюючи сю стару, ледви дыхаючу руину на партiю нацiонально-демократичну изъ сильно зрадикалiзованою проґрамою, то и та партiя на своимъ зъѣздѣ въ грудни 1901 р. ухвалила на внесенѣ бувшого радикала Будзиновского ужити страйкôвъ въ боротьбѣ зъ польскою шляхтою.

Теперь аґiтували вже за страйками радикалы, соцiяльнй демократы и нацiональнй демократы.

Коли вже страйки выбухли, рускй студенты выдали и розôслали въ 20.000 примѣрникôвъ брошуру Семена Вѣтика п. з. »Як поступати в часї страйку?«, а нацiональнй демократы розôслали брошуру Будзиновского, котру выдано вдруге.

По страйку редакцiя нацiонально-демократичнои »Свободы« и рускй студенты порозсилали по всѣхъ громадахъ циркулярѣ зъ пытанями про причины и перебѣгъ страйку, абы можна було мати докладный образъ цѣлого руху.

Першу вôдповѣдь на пытанѣ »Свободы« прислало село Чехôвъ Бучацкого повѣта. Въ тôй вôдповѣди читаемо мѣжь иньшими, що першiй разъ про страйкъ довѣдали ся Чехôвцѣ вôдъ Петра Новаковского, селянина зъ Торкôвъ пôдъ Перемышлемъ, котрый въ 1898 р. принѣсъ до насъ брошуру Будзиновского.

Отсей фактъ насувае намъ кôлька увагъ. Весною 1898 р. мали вôдбути ся доповняючй выборы до парляменту зъ хлопскои [IV.] курiи округа Бучачь-Чортковъ. Десь такъ въ мартѣ принесли ґазеты звѣстку, що выборы вже за кôлька тыжнѣвъ вôдбудуть ся. Отся звѣстка заскочила тодѣшныхъ народовцѣвъ [партiю Романчука] зовсѣмъ неприготоваными и вони звернули ся до заряду радикальнои партiи, чи радикалы не поставили бы свого кандидата. Радикалы сейчасъ проголосили кандидатуру Будзиновского, котрый тодѣ живъ у Чернôвцяхъ, а на аґiтацiю за тою кандидатурою выѣхали Семенъ Вѣтикъ и Петро Новаковскiй. Коли однакъ показало ся, що выборы мають вôдбути ся доперва за пару мѣсяцѣвъ, народовцѣ схрупили и поставили кандидатуру свого проводира Романчука. Будзиновскiй перейшовъ тымчасомъ на спôвробôтника до народовскои ґазеты »Дiла« и не хотѣвъ кандидувати противъ Романчука. Вѣтикъ и Новаковскiй выѣхали зъ повѣта, а Романчукъ, котрый майже не аґiтувавъ за собою, проваливъ ся при выборахъ.

Лишились изъ тои сумнои исторiи тôлько два слѣды: Новаковскiй пересвяткувавъ Великдень въ арештѣ въ Монастырискахъ и занѣсъ идею про страйкъ въ темнй села... Арештъ присохъ па нѣмъ, а його праця не лишила ся безъ наслѣдкôвъ...

Такихъ примѣрôвъ найдете богато. Де лишь зачинали аґiтувати радикалы, всюды имъ клали надовцѣ колоды пôдъ ноги. Доперва теперь починае показувати ся, чого варта була радикальна аґiтацiя для нашого селяньства, и якъ высоко стояли бы нашй селяне теперь, коли-бъ на радикальну партiю не були такъ уѣдали „патрiоты" всякои масти...

26. Серпня. 1902 р. М. Л.

Зъ Мейфiлдъ, Па 30. Авг. 1902

„Блаженнй миротворцы яко тiи сынове Божiи пароку ть ся"

Такъ сказавъ Исусъ Христосъ. Щожь се значить? Роздумайте добре надъ тыми словами любезнй читателѣ: Щасливй тiи, що межи людьми, межи народами роблять миръ згоду и спокой. А чи оно такъ есть? Найбôльше сварнѣ, прозывки, обмовы, ненависти, и. т. д. Хтожь тiи сварнѣ, тую ненависть робить? Ото тй люде котрй щодня въ церкви молять ся: „О мирѣ всего мiра у Господа просимъ". Они молять ся, але собѣ инше мыслять. Они собѣ думають, яку бы то обмову выдумати на ближного свого а то такй, що повиннй старати ся о спокôй, щобы колись стали ся сынами Божими. Власно попы такъ роблять! Можуть они надѣятись сынамы Божими бути, коли они зробили таку ненависть, таку обмову, що ажь земля дрожить и то межи рôдными дѣтьми, межи нами Русинами, сынами рôднои матери рускои. Отже старайтеся всѣ бути миротворцями, щобысьте ся стали колись сынами Божими. А при тôмъ шануйте свою прадѣдну матѣрь руску, не вырѣкайте ся свого власного имени, бо хто вôтця матѣрь забувае того Богъ карае! Пригадай собѣ гдесь родивъ ся, гдесь выховавъ ся, гдесь учивъ ся, и якими були твои родичѣ якъ не Русинами! Для того кождый здорово мыслячiй неповиненъ себе звати москвофуломъ, нѣ кацапомъ, нѣ радикаломъ, анѣ Украинцьомъ нѣ великорусиномъ, нѣ малорусиномъ, лишь чисто повиненъ звати себе, Русинъ! а бôльше нѣякъ. Щобы усѣ Русины такъ ся звали, то гды запановавъ бы миръ и любовь межи всѣми народами котрй признають ся до руского имени. Дай Господи, щобы и у насъ тутъ въ Америцѣ явили ся миротворцѣ, щобы визначили намъ права нашй народнй и людскй, щобы народъ помирити, щобы разъ запанововавъ миръ и любовь, бо инакше с'ягнуть на себе вѣчне прокляте а будуть зватись сынами вѣчнои темноты.

Ст. Т...пъ
членъ Р. Н. Союза

Зъ Elm Valley, Man. Canada.

Вôдповѣдь п. Євусякови зъ Ethelbert, Man, Canada.

Грубо мылите ся п. доп. що хитрй попики радикалы писали розмову Канадiйско-рускихъ фармерôвъ руского бечлера, чи якъ вы называете „бетяра"! Я принимаю и таке назвиско, бо зняю, що чоловѣкови молодому, а до того ще не ученому, невелика штука стати бетеромъ. Але головѣ сивôй, а ще до того посвященôй, якъ вашъ святитель и богомолець вôдъ „Не-Правды"; который провадить бетярство, якого ще нѣхто у Америцѣ не провадивъ то ажь за велика штука! Я казавъ, що грубо мылите ся на попикахъ, а ще грубше помылилисте ся на фармерахъ, що у Канадѣ нема бôльше якъ 10 тьохъ людей, що знають вашого Обушкевича, и що подôбнй розмовы не провадять ся у Канадѣ. Якъ видно зъ тои дописи, то вы поза Ephelbert свѣта не бачили, бо на нашôй малôй кольонiи есть насъ 7, що знаемо Обушкевича такъ добре, якъ тую вѣтерницю, що була два лѣта тому назадъ, що забирала гнѣзда и готелѣ пôдъ свое панованѣ, щобы бѣды нымъ наробити лиха подъ въ гiй часъ. Розмовы провадять мои сусѣди и будуть провадити, бо есть обовязокъ роскозати правду другимъ. Бо чоловѣкъ котрый небувъ у Ню Йорку, або Бруклинѣ той не мôгъ бачити довготы бруклиньского моста. Однакъ люде, що були на тôмъ величезнôмъ мостѣ бачили его довготу, широту и высоту, можуть о его величинѣ розмавляти и другимъ розказати, котрй ще не бачили и не чули за такъ штучну роботу. А но, неже я рускiй бечлеръ и мои сусѣди фармеры знаемо вашого святителя яко Американьского Юду, котрый хотѣвъ запродати Олифантску, руску церковъ латиньскому епископови, а цвинтаръ запродавъ, то можемо розмовляти и писати тое, щобъ знали всѣ господарку вашого святителя. Мы знаемо ще зô старого краю яко сусѣды вашого отченька зъ повѣту Новый Санчь, и Горлицѣ знаемо яко неспокôйного мофувача и чоловѣка вôднусгового. А ще лѣпше знаемо его твердо русссссску мосссськвофульску 12 цятьлѣтнюю працю у Америцѣ, котра воняе на цѣлый свѣтъ. Найменша дитина буде его уважати за найбôльшого зброднира у Американьско руской исторiи. Тôлько вы доп. „Не-Правды" и ваша компанiя уважаете такихъ за людей чесныхъ, и праведныхъ, и якъ разъ теперъ маете ченьч п. Євусяку спровадити до Ethelbert вашого добр дѣя. Тôлько остерѣгаю напередъ, щобысьте до насъ не пустили, бо бы мѣтла дала роботы женамъ моихъ сусѣдôвъ; мѣтла знайдесь и у мене, тôлько на жаль жѣнки нема у руского бечелера; ще гуляе по Winnipeg-у! Вы Євусякъ Обушкевича не знаете, бо если бысте знали, то бысте писали правду, хотяй бы и у „Не-Правдѣ", хиба що маете вмя хр...!! А теперь маете способнôсть заробити $ 10, если вынайдете голосъ до святительскои пѣсни, котра повтаряе ся за кождымъ пунктомъ: „Богохулы, радикалы, анархiсты, соцiялы". Штуки великои нема для васъ вынайти голосъ, спитайте композитора, то вôнъ вамъ пôддасть голосъ. Го в

ся познаете, а хотѣли бысте знати то той святитель мае таку трубку, що якъ задуе зъ одного кôнця то на другій выходить такй голосы Т.......... Х..! и $ 10 вже вашихъ! Єсли хочете знати мѣсцевôсть и имя мое, то не потребуете просити Ред Свободы о тое. Якъ тôлько будете тру вид ди тресѣн, то прійдѣть акрос ди нре-ри на Elm Valley, Man. до руского молодого бечлера въ гостину! Бечлеръ.

Зъ Pittsburg, Pa. Sept. 3 1902. Якъ вѣдомо всѣ часописи маютъ своихъ агентôвъ, котрй ѣздять помѣжь народомъ и стараютъ ся придбати якъ найбôльше предплатникôвъ для тои газеты, колектуютъ старй довги принимаютъ адвертайзменты (оголошеня) и т. п.

Редакція „Свободы", нашои рускои часописи и органа Р. Н. Союза выслала мене яко агента а притôмъ головный урядъ „Союза" надавъ менѣ право принимати новыхъ членôвъ до Союза такъ старшихъ якъ и дѣти, закладати мѣсцевй братства, словомъ старати ся, щобы нашъ рускій народъ розтрясеный по всѣхъ державахъ злучивъ ся въ одну правдиву щиро-руску органѣзацію Р. Н. Союзъ.

Коли я вже пустивъ ся въ дорогу яко такій агентъ, якось мимоволѣ приходила менѣ гадка, що я не потрафлю нѣчого або дуже мало зробити мѣжь нашимъ народомъ, котрый е подѣленый на партіи всѣлякого рода, але переконавемъ ся, що ще жиютъ Русины, котрй маютъ правдиве руске серце, котрй знаютъ кто есть ихъ ворогомъ и народъ по просту туманятъ и заслѣпляютъ, а кто старае ся его просвѣтити и пôддвигнути, щобы стоявъ на рôвнôй степени зъ другими просвѣчеными народами.

Першимъ мѣсцемъ моеи пробы, выбравъ я собѣ околицю Питсбурга. Довѣдавши ся, що дня 11-го Авг. справляе бр. св. І. Крестителя въ McKeesport, Pa. баль на доходъ рускои церкви, поѣхавемъ тамъ зъ кôлькома Русинами зъ Питсбурга. На баль зôбралось богато народа руского, були такожь Словаки и Поляки. Забавляли ся дуже гречно и весело, такъ що ажь любо було подивитись. Не такъ якъ на гдекотрыхъ рускихъ забавахъ, где дуже легко приходить до сварокъ, вызываня и т. д. Председатель Р. Н. Союза, о. М. Стефановичъ зъ Питсбурга промовивъ до людей поучаючо и заохочуючо, притѣмъ представивъ и мене, а обяснивъ пощо я до нихъ прійшовъ.

Потому пшло менѣ вже дуже гладко, людѣ запрашали мене на гостину и всюда принимали мене щиро и отверто. Охотно записовали свои дѣти до „Союза", куповали рускй книжочки, котрй маю до спроданя, були навѣть такй, котрй хотяй самй вже въ Союзѣ, записали свои жены и дѣти.

На жадане членôвъ мѣсцевого братства забавивъ я въ McKeesportѣ ажь до слѣдуючои Недѣлѣ, щобы бути на ихъ мітингу. На мітингу такожь обôйшлось безъ галасу и крику якъ се на нашихъ мітингахъ бувае. Радили спокôйно надъ своими справами а панована тамъ єдность и згода.

Чувъ я такожь, що McKeesport-чане хотять побудовати свою власну церковь, длятого бо Угорщане зъ котрыми до однои парафіи належать, не хотять признати имъ жадного права. Можна смѣло сказати, що если зачнуть свое дѣло въ такôй згодѣ и єдности, яку я у нихъ бачивъ, то певно що праця ихъ не буде даремна, чого имъ щиро жичу. Таксамо въ имени „Союза" складаю имъ сердечну подяку а именно п. М. Ґрацоньови и П. Лесьнякови за ихъ труды и охотну помôчь.

Зъ McKeesport поѣхавъ я до другихъ поблизькихъ мѣсцевостей якъ, Мановнъ, Вебстеръ, Монесенъ, Рострíверъ, Бел Вернопъ, Прайсдейлъ, Чарлерой и Донора. Тамъ хотяй нема вже такъ богато нашихъ Русинôвъ, таки маютъ свои братства, котрй належать до Союза, якъ въ Монессенъ, Прайсдейлъ и Чарлерой. Тамъ такожь приняли мене охочо, куповали поучаючй книжочки, записалось кôлька членôвъ до Союза такъ що можна сказати, що я не надармо до нихъ прийшовъ. Лучилось менѣ такожь спôткати такихъ Русинôвъ, котрй не тôлько що належать до чужихъ орґанѣзацій, ба навѣть не хотять вже чи встыдаютъ ся по руски говорити а на запытане чому, выкручали ся якъ могли, кажучи, що они вже призвычаенй по словеньски гуторіцъ.

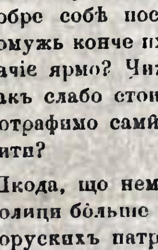
Чи то не встыдъ, не ганьба для нашихъ Русинôвъ? Чижь есть можливымъ, свою рôдну бесѣду, котрои насъ наша рôдна мати вчила, забути? Щось подôбного, ажь встыдно писати. Въ Чарлерой и околици, всѣ галицкй Русины зъ малимъ выняткомъ, котрй належали перше до церкви унѣятскои разомъ зъ Угорщанами, поневжь не могли згодити ся, щобы бувъ хотяй дякъ въ Галичины, щобы навчивъ хорального спѣву и поневжь Угорщане сказали що „зъ Поляками (галицкими Русинами) за плотъ", — вôдлучили ся вôдъ Угорщанъ и пристали до православныхъ. Розумѣе ся, була тамъ страшна аґитація, зъ котрои скористали Москвофилы. Менѣ здае ся, що нашй Русины не зовсѣмъ добре собѣ поступили, бо чомужь конче пхати ся пôдъ дачіе ярмо? Чижь мы вже такъ слабо стоимо, що не потрафимо самй собою рядити?

Шкода, що нема въ тôй околици бôльше нашихъ щирорускихъ патріотôвъ священникôвъ, котрй бы могли нашъ народъ на правдиву дорогу напровадити.

О дальшихъ своихъ пригодахъ и непригодахъ напишу пôзнѣйше.

Теодозій Лабовскій.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско—Народный Домъ Емиґраційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y. — а на разомъ увѣдомѣть о томъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 14 Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Американьскй** православнй заснували за почином своего епископа „робôтничій фондъ" до котрого зôбрали щось повысше 100 долярôвъ.

— **Вульканъ** Мт. Піле, на островѣ Мартиніцѣ, почавъ знову выбухати зô страшною силою и знищивъ кôлька сѣлъ. Симъ разомъ пôсля выказу французкого правительства, погибло въ катастрофѣ 1060 осôбъ. Нещаснй були присипанй горячимъ попеломъ, подушенй сѣрчаними ґазами, або потонулись въ филяхъ моря, котре тодѣ залило побереже острова. Число раненыхъ доходить до 1500.

— **Слѣдуючого** мѣсяця поѣдуть галицкй Русины пôдъ проводомъ митрополита до Риму, а 24—26 будуть на авдіенціи у Папы. Коли живъ ще Ледоховскій префектъ Пропаґанды для розширеня вѣры, складали Русины всю бѣду на него — побачимъ чого теперъ по смерти Ледоховского Русины въ Римѣ дôбютъ ся...

— **Русины въ Бразилін.** О. Мартинюкъ, місіонаръ якій звидѣвъ всѣ кольоніи въ Паранѣ и переспов̂ѣдавъ всѣхъ дорослыхъ кольоністôвъ, подае такй статистичнй цифри що до числа руского населеня:

1) Въ Прудентолісъ живе понадъ 10.000 Русинôвъ,
2) Въ Ріо Кляро 8.000
3) Въ Аґуа Амареля 4.000
4) Въ Люцепѣ 4.000
5) Въ Жанґадѣ 3.000
6) Въ Куритибѣ 1.500
7) Въ Йлиранга 700
8) Въ Кастеліяно 100
9) Въ Марцелинѣ 200
10) Въ Санта Барбара 100
11) Въ С.-Анна и Контенда понадъ 200 Русинôвъ.

Прочихъ Русинôвъ, розсипаныхъ по мѣстахъ, мѣсточкахъ и портахъ такъ Параны якъ и сусѣдныхъ провінцій, отъ примѣромъ въ станахъ Ріо Ґранде до Суль, Санъ-Павльо и Санта Катаріна при плянтацияхъ кавы живе около 10.000. — Въ сю рахубу не вчисливъ зовсѣмъ поселенцѣвъ въ Арґентинѣ, де живе тожь около 10.000 Русинôвъ. Мѣжь всѣми параньскими колоніями за осередокъ можна уважати мѣсто Куритибу.

— **Дванацять** тысячь теслѣвъ застрайкувало въ Ню-Йорку, домагаючись пôдвысшеня платнѣ зъ 4, на 4 доляры и 50 цент. денно за 8 годинъ працѣ. Около 4000 теслѣвъ вже выграло страйкъ.

— **Слонѣ** е иногдѣ великими збиточниками. Сими днями ѣхавъ поѣздъ желѣзничій до Гамбурга. Наразъ въ поли коло Оснабрікъ потягнувъ хтось за алярмову линву и поѣздъ станувъ. Всѣ перепудили ся, а кондукторъ зачавъ шукати причины. Наразъ вôдозвавъ ся сиґналъ другій разъ. Ажь теперъ показало ся, що того надужитя алярмовои линвы допустивъ ся слонь зъ цирку Буша, котрого тымъ самымъ поѣздомъ перевожено до Гамбурга.

— **Зъ** роздѣленыхъ «Свободою» грошей страйкерскихъ доручивъ о. Макаръ зъ Mt. Carmel, Pa. слѣдуючй сумы: Горощакови Иванови $2.50, Якубикови Мих. $2.50, Фединякови Ількови, $2.00. Ю. Хилякъ зъ Олифантъ, Па, роздѣливъ за згодою братства грошѣ такъ: П. Доманичови $2.00, Ив. Прибылови $2.00, З. Млинарикови $2.00 и Ю. Живанови $2.50.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарь „Союза", нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и пришлють до редакціи „Свободы".

За рôдный край.

(Дальше).

Наразъ середъ тои святочнои тишины, напрасно луснули отворившй ся дверѣ и до алькира быстро ускочивъ козакъ.

„Пане сотнику" — звернувъ ся до ґазды — „скоилось лихо."

„Яке?" ажь пôдскочивъ Пушкарь.

„Палѣенка вбито."

„Та хто такій, яка причина?"

„Палѣенко прозвавъ Ничая недоляшкомъ[1] та що нюхаесь зъ Ляхами; не втерпѣвъ Василь, зачались рубати. Не вспѣли люде розборонити та отъ Палѣенко у свѣтлицѣ остатный духъ спускае."

„А Ничай, а той гульвѣса де подѣвъ ся? Такъ то умѣе пошанувати вôнъ гостину?"

„Якъ народъ побачивъ нещасте, заступивъ дорогу Василеви, щобъ покарати за чоловѣковбійство. Але той, мовъ вôдъ собакъ обôгнавъ ся, скочивъ на коня, поминай якъ звали!"

„Но пора гаятись! Сейчасъ сѣдлай Максиме коня, збери кôлькохъ хлопцѣвъ та въ погоню! Най нѣхто не скаже, що не покаравъ я убійцѣ моего гостя."

Козакъ бѣгомъ выскочивъ зъ комнаты — не минуло й хвиль кôлька, якъ задуднѣла на майданѣ земля вôдъ чваломъ женучихъ коней.

А у свѣтлици порали ся коло конаючого молодця. Зъ широкои груди силача оттакъ и булькотѣла червона кровь, на устахъ вказалась иосока.

Лежавъ оттой завзятый козакъ, якъ дубъ, пôдтятый острою пилою. Але анѣ не застогнавъ, нѣ не обôзвавсь и слова. Доперва, коли побачивъ надходячого Пушкаря, остатнымъ напруженемъ силы пôднявъ ся, спираючись на руки, та спровола вымовивъ:

„Перекажѣть батькови, якъ марномь загинувъ."

Але ся велика натуга прискорила смерть. Ледви докôнчивъ послѣдне слово, пôдкосились руки пôдъ нимъ и мертвый впавъ вôнъ на лаву, на котрôй лежавъ.

Пôдняли зойкъ та плачь жѣнки та дѣвчата, а козацтво хрестилось та вôдмовляло побожно молитвы за упокой.

IV.

„Козакъ пана не знавъ зъ вѣка".

У одномъ украиньскомъ мѣсточку, въ шинку сидѣло двое людей. Оденъ, середныхъ лѣтъ чоловяга, калѣченемъ украиньскои бесѣды зраджувавъ польского шляхтича. Другій то нашъ козакъ Ничай. — Та десь исчезла давна бундючнôсть и веселôсть. — Йзъ за горячои крови вбивъ товариша козака. Совѣсть грызе и втраченои дѣвчины жаль, а найдужше оттого, що вже нѣякъ ему не показоватись козакамъ сѣчовикамъ у очи, а то убилибъ якъ собаку, що зъ за дѣвки козака у грôбъ положивъ. Тяжкй думы оттакъ и зависли на поморщеномъ лобѣ.

Мѣжь тымъ шляхтичь добирае якъ наймаснѣйшихъ слôвъ, та поить, та приговоруе до козака:

„Na frasunek dobry trunek! выпиймо пане Ничаю. Пôде медокъ у голову, выйде журa зъ головы. Напиймо ся хоть трôшки, щобъ не зъѣли опрышки. А теперь до пары, щобъ не зъѣли Татаре".

До кождои шклянки шляґонъ умѣвъ щось примовити. При третôй сказавъ: „Тройцу прославѣмъ", при четвертой дякували Богу за чотыри поры року та щобь добрй були. Выпили. При пятôй згадавъ за пять пальцѣвъ, що ними чоловѣкъ кождый на хлѣбъ заробляе, и въ той спосôбъ зайшли ажь до 12 апостолôвъ и 30 та 31 днѣвъ у мѣсяци. Але по козаку и видно не було, що вже тôлько выпивъ. Нѣякъ мѣдъ не входивъ въ голову, — нѣякъ не мôгъ вôдтамъ прогнати проклятои журбы.

„Якъ емь гербовый шляхтичь, якъ звусь Кшиштофъ Слеповронъ Ґембайло, але такои головы якъ асанъ то цѣла наша Ржечь Посполіта[2] не мае. Я моцьумъ дзею на сеймікахъ, контрактахъ найдужша голова, а вже чую, трохи грають млыны; а Панъ Добродзей нѣ вусомъ не зведе. Добра кревь, шляхецка, Моцьумъ Пане! Мусѣла ваша мама десь на якогось шляхтича задивитись, хе, хе, хе — реготавъ ся шляхтичь.

„Мовчѣть та не плюгавте ми роду", грôзноворкнувъ козакъ та такъ блиснувъ очима, що застрашеный шляхтичь и смѣятись забувъ.

„Та бо не будьте гнѣвнй, оттакъ якось зъ языка злѣзло. Бо у васъ таки нема нѣчого хамского; выглядаете якъ уродженый шляхтичь. И тому я вамъ кажу: пристаньте на мою пропозицію, соймъ зробить васъ шляхтичомъ, подружатесь зъ якою нашою красунею, хто зна, до чого що дôйдете зъ вашимъ розумомъ и вôдвагою."

„Наймитомъ бути не хочу. Вôльный козакъ не буде отаманомъ льокаѣвъ, паньскихъ пôдлизнѣвъ. Орломъ хоть и здыхати, а крукомъ хотьбы и найпершимъ, нѣ! не хочу".

„Та бо що вамъ влѣзло до головы. Та въ нашого князя Яремы що найзначнѣйша шляхта, а козаки що найдоборнѣйшй. Урядъ полковника надворного козацтва, се высоке достоинство. Кобы такъ менѣ оттаке, ногами и руками чѣпивсь бы, а вы ще й лаете. Гонорна зъ васъ штука".

„Та слухайте, що я вамъ скажу" — спровола промовивъ Ничай, — „менѣ наплювати на ваше шляхоцтво, начхати и на самого Вишневецкого Ярему.[3] Якъ я пристану на ваше, то пôдъ однымъ услôвемъ. Нѣякій пôдпанокъ не смѣе менѣ втручатись у дѣло. Козацтво мае стояти кошемъ[4] окремо и нѣхто крôмъ мене та князя не мае намъ ничь до розказу. Крôмъ того мушу мати ще кôлька днѣвъ пôдъ розвагу. То мое крайне слово. За тыждень у ту саму пору, що нынѣ, побачимось. Пристане князь, добре, — нѣ, розôйдемось кождый въ свою дорогу".

Се вымовивши козакъ вставъ, стиснувъ поясъ вôдъ шаблюки, перевѣсивъ бундючно шапку на лѣве ухо, зъ легка поклонивъ ся панкови та вышовъ у дверѣ.

Полячокъ присѣдаючи пôдбѣгавъ за Ничаемъ та кланявсь примовляючи: „Padam do nóżek ясно вельможного пана полковника, а не забувайте на умову! За тыждень!"

V.

Ой заплакала мати жалôбненько
Що погибъ сынъ еи, удовиченько

Середъ степу могила, зелена й высока. На самôмъ шпилю еи видно купку людей. Чогось розглядаютъ ся на всѣ боки, руки къ очемъ прикладаютъ, а оденъ такъ и прилягъ до землѣ, наслухуе. Се ватага Пушкаревыхъ козакôвъ слѣдомъ за Ничаемъ помчалась. Та не вдалась погоня. Справный втѣкачь оттакъ наключивъ заячихъ ходôвъ[1], оттакъ зъумѣвъ змылити, затерти слѣдъ, що вже и женучй за нимъ козаки стратили и охоту и надѣю его въ руки дôстати.

„Та вже вѣдай не пôймаемо вражого сына" — обôзвавъ ся перший Максимъ, котрый мавъ проводъ у погони.

„Шкода коней мучити — обôзвавсь другий.

„А я вамъ кажу — озвавъ ся третий козакъ, Семенъ Бурмило, — шкода було починати. Ничай характерникъ[2], мати мемь щасте, якъ цѣлй вернемо до дому.

„Правду каже Семенъ — вмѣшавсь козакъ, котрого звали „Недовареный" зза того, що вже сидѣвъ у мѣдяномъ котлѣ, у олѣю[3], прихопленый пôдстаростою Вишневецкого. Уже ляцкй каты пôдложили огень, коли на выручку явивъ ся Пушкаръ, побивъ Ляхôвъ та высволивъ изъ мукъ товариша. Оттой то Семенъ розповѣдавъ дальше: „Колисьмо сеи ночи слѣдомъ за нимъ гнали, чи не чули вы, якъ щось гавкало, скавулѣло, гейбы тôчня вовкôвъ у Стрѣтене".

„Я и нѣчогомь не казавъ" — обôзвавъ ся наймолодшій, що го Брехунцемъ прозвали, — „але оттакбымь живый до дому доѣхавъ, що колисьмо лишь за ворота выѣхали, я оставсь по заду, а тутъ изъ валовои фосы якъ щось застогне. Озирнувсь я, а то нѣбы якась высоченна баба, стоить якъ стовпъ, цѣла у бѣлôмъ та на мене вымахуе руками. Якжежь стисну коня острогами, якъ помчусь за вами!"

„А молода, чи стара? А може то небôжка баба долю тобѣ вѣщувала", — смѣялись козаки, котрй знали натуру Брехунця, усьо прибôльшити.

„Не жартуйте противъ ночи изъ такого" — обôзвавъ ся поважно Максимъ, — „отъ лѣпше розважмо, що намъ робити. Я гадаю, замѣсть домôвъ вертати, повернѣмъ до старого Палѣя, сумну передати вѣстку. Конѣ вôдпочали. Завернемо въ онтой ярокъ, напоимо вороныхъ, а пôдъ пôвнôчь и въ старого будемо".

* * *

Уже перші пѣвнѣ переспѣвали, коли козацкій вôддѣлъ зъупинивсь передъ Палѣевымъ[4] хуторомъ. Довго забарились, заки вартовый козакъ, роспытавши ихъ, що за однй, та за чимъ, растворивъ тяжкй ворота та впустивъ ихъ по одному до середины, добре розглядаючи при свѣтлѣ знакомй лиця.

Збѣгла ся розбуджена челядь, гостей-товаришѣвъ витати, але сейчасъ гасла розмова, притихали смѣхи, коли довѣдались, яке везуть посольство.

Мѣжь тымъ вôдчинились головнй дверѣ вôдъ хаты, и на порозѣ появилась кремезна Палѣева постать. Въ однôй руцѣ державъ запалену смоляну скипку, у другôй тяжку шаблюку, зъ котрою нѣколи не розстававсь.

Поглянувъ по майданѣ, при свѣтлѣ побачивъ чужихъ та промовивъ грубымъ, сильнымъ голосомъ:

„Що за люде?"

„Пушкаревй" — обôзвавсь Максимъ та пôдôйшовъ до старого.

„Зъ добромъ чи зъ лихомъ?" — вдруге гукнувъ Палѣй.

„Ой пане полковнику, не доброи я вѣстки посланець. На Бога ся здайте, бо новина, що еи почуете, страшна".

„Я не баба, говори" — суворо вôдрѣкъ лицарь.

Тутъ скоро йнявъ оповѣдати Максимъ усю подѣю и невдалу погоню, а старый стоявъ и здавалось, гейбы не розумѣвъ, про що оттой розповѣдае. Здавалось, гейбы той залѣзный чоловѣкъ и желѣзне серце у груди мавъ. Лишь тугй бровы наѣжились на лобѣ, лишь лице стало блѣде якъ стѣна. Але й не задрожавъ. Нѣ на хвилю не потряслась рука, що походню тримала, спокôйно горѣло еи свѣтло, освѣчуючи старця, гейбы выкованого зъ камѣня.

Коли дослухавъ усього, не промовивъ вже нѣ слова, а повернувсь, и твердою ходою пôшовъ у свою комнату, на туго за собою запираючи дверѣ.

Здавалось — мовбы Палѣй лягъ дальше спочивати, такъ тихо було у дворищи. Лишь свѣтло, передираючe ся крôзъ стѣны, зраджувало, що старый не спить. А коли цѣкавй пошли на пôдзирцѣ, побачили старця, що хрестомъ лежавъ на помостѣ, тихо, гейбы мертвый. Лише вôддыхъ зраджувавъ живого чоловѣка.

Вже и зачало свитати, коли старый пôднѣсъ ся, ставъ на вколѣшки та зачавъ молити ся. И знову минувъ часокъ, заки уставъ на ноги, сѣвъ на постѣль та упавъ въ тяжку задуму. Усьо то переповѣдали другимъ пôдглядачѣ.

Н. Струтиньскій.

(Дальше буде.)

---

1) приятелемъ Полякôвъ — зрадникомъ 2) такъ называлась Польща 3) Ярема В. походивъ зъ руского роду, але кинувши ся, ставъ перекинчикомъ и бувъ найбôльшимъ ворогомъ и катомъ Русинôвъ. 4) Кошь — слово козацке, значить обозъ (лаґеръ).

1) Кождый мысливый знае, якъ то заяць наклучить, що слѣду не можь розобрати 2) характерникъ або чарôвникъ; козаки вѣрили, що деякй изъ нихъ умѣютъ чарувати, перемѣнити ся въ вовка, ворону, орла и т. п. 3) Паны мучили такъ Русинôвъ, що живого чоловѣка варили у мѣдяному котлѣ; 4) Палѣй, славный полковникъ козацкій, отець убитого Палѣенка.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
by the Svoboda Publ. Co.,
111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або агента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свой старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т.п. были надрукованѣ въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

УВАГИ.

Въ сѣмъ числѣ на другôй сторонѣ находить ся допись зъ Mayfield, Pa. На три рѣчи въ сѣй дописи хочемо звернути увагу, а именно; Авторъ дописи каже, що причиною всеи ненависти, сварнѣ и т.п. мѣжь американьскими Русинами е попы, мѣжь тимъ се лишь въ части правда. Попы наробили немало заколоту мѣжь народомъ въ Америцѣ, се правда, але е и такѣ мѣсцевости де попôвъ нема, ось якъ Buffalo, Elmira, Auburn и т. и. або и Канада а люде таки сварятъ ся и то неразъ за наймарнѣйшу рѣчь. Причиною сего мабуть наша незгôдливôсть, котра показуесь вôдъ часу ще коли лишь рускій народъ почавъ исторично истновати, котра загнала насъ пôдъ чужѣ ярма а навѣть тутъ на вôльнôй земли не дае намъ спокою. Тои незгôдливости, браку едности позбудьмо ся, а тогды нѣхто не потрафить насъ посварити. — „Миротворець" се дуже гарне слово, але щожь коли неразъ находять ся фарбованѣ лисы, що лишь удають миротворцѣвъ а въ дѣйстности найбôльшу бѣду роблять. Ось оденъ зъ такихъ миротворцѣвъ, найстаршій вѣкомъ священикъ — заложивъ ґазету, котра нападае та чернить всѣхъ и вся а лишь его хвалить. Чижь се щось дивного, если нападенѣ боронятъ ся, чи се значить ширити ненависть? Ще одно. „Сли всѣ будуть зватись однимъ именемъ, тогды запануе миръ и любовъ." И то не зовсѣмъ такъ. Незалежить вôдъ того, и не тогды буде миръ и любовъ, коли всѣ Русины будуть однаково зватись, але тогды коли будуть однаково робити. — Возьмѣтъ для примѣру теперѣшный страйкъ. Майнеры не всѣ звуть ся однаково. Однѣ звуть ся Русины, другѣ Словаки иншѣ Поляки, Литвины, Айришѣ, Велшѣ, Таліяны и т. д; а однакь помимо сего е мѣжь ними миръ и любовъ, бо они всѣ однаково поступають, бо всѣ разомъ страйкують. А мѣжь Русинами якъ? — Ось авторъ дописи зовесь Русиномъ, естъ и членомъ Союза, старае ся о его розвôй — а суть другѣ люде, котрѣ также звуть ся Русинами, але роблять зовсѣмъ противно, роблять на шкоду „Союза" або якои другои спôльнои руской справы. Такъ, намъ американьскимъ Русинамъ треба мира, треба едности треба згоды, але миръ, еднôсть и згода будуть мѣжь нами ажь тогды, коли мы будемъ троха мудрѣйшѣ, коли не дамось першому лѣпшому дурневи або лихому чоловѣкови збаламутити. Єсли будемо мудрѣйшѣ, тогды пôзнаемо дорогу по котрôй намъ треба ити, тогды пôзнаемъ що и якъ намъ треба робити и тогды всѣ однаково робити будемъ а жаденъ чоловѣкъ, жаденъ священикъ, навѣть папа римскій зъ правдивои дороги насъ не зведе, нѣ завести не потрафить.

Декотрѣ запаленѣ мадяроньскѣ попы, що хотѣли розбити „Соединеніе" а на его мѣсце поставити „Дружество", не перестають и дальше рыти противъ „Соединенія". Розумѣе ся, що рыють въ пôдлый способъ, такъ само, якъ давнѣйше рыли (и теперь ще те саме роблять) противъ „попôвъ-радикалôвъ" и противъ „Союза".

Але народъ вже приходить до розуму. Въ деякихъ парохіяхъ люде вôтверто выступають противъ тыхъ священниковъ, що аґітують на шкоду „Соединенія". Щобы ратувати свою „честь" мають намѣръ тѣ „отцѣ духовнѣ", котрыхъ побутъ по парафіяхъ ставъ неможливый зъ причины ихъ противнародной аґітаціи — зробити ґенеральный чейнчь, значить помѣняти ся парохіями.

„Slovensky Amerikan", прибочный орґанъ о. Сабова оголошуе, що потрѣбуе рускихъ складачѣвъ, зъ чого выходилобъ, що невдовзѣ побачить свѣтъ нова ґазета „Дружество" въ рускôмъ языцѣ. Але се мабуть тôлько bluff. „Slov. Amerikan" вже неоденъ такій bluff пустивъ до свѣта, тожь годѣ ему вѣрити.

А. о. Обушкевичь не перестае зô своими прихвостнями рыти противъ „Союза". Кажемо „рыти", божь говорене, що зъ „Союза" паны и „попы-радикалы" покрали грошѣ не можна инакше назвати якъ лишь „рытемъ". Робить вôнъ се мабуть длятого, щобы собѣ позыскати ласку и дôстати парафію въ Mahanoy City, Pa. А п. Шлянта рые тому, що не мôгъ собѣ присвоити грошей Союзовыхъ и не зôставъ выбраный другій разъ касіеромъ. И се зовуть ся „твердорусскѣ лемкôвскѣ патріоты". Здае ся, що Лемки обôйдуть ся безъ такихъ патріотôвъ.

СТРАЙКЪ.

Пенсилвенійскѣ політикеры зъ партіи великихъ капіталістôвъ роблять, що можуть, абы закôнчити страйкъ майнерôвъ передъ осѣнными выборами. Въ противнôмъ случаю зô 150 тысячь робôтниковъ-выборцѣвъ 90 процентъ вôддалобы свои голосы на демократичныхъ або соціялістичныхъ кандидатôвъ до конґресу, сойму, на ґубернатора и пр. Републиканьска партія була-бъ тодѣ побѣджена въ Пенсилвеніи на всѣхъ точкахъ, а еѣ становище захитане. Ту треба шукати причины, що найвызначнѣйшѣ політикеры, якъ сенаторъ Платтъ, Квей, Маркъ Генна и иншѣ чим разъ бôльше натискають на властителѣвъ майнôвъ. Ходить имъ передовсѣмъ о голосы выборцѣвъ. Ґубернаторъ Стонъ сказавъ оногды въ Филаделфіи, Па. що рѣшивъ ся скликати надзвычайну сесію становои леджіслатуры (сойму) въ цѣли ухваленя закона примусовои арбітраціи и мировыхъ судôвъ. Тымъ крокомъ гадае закôнчити страйкъ. Мусить лише пересвѣдчити ся, чи при теперѣшнôмъ складѣ законодавчого тѣла, дасть ся перевести згаданый законъ. Політикеры е однакъ тои гадки, що супротивъ загального невдоволеня и обуреня на нелюдяне поведене и нѣчимъ не оправданый упôръ углярныхъ баронôвъ, дасть ся перевести не лише примусовый законъ мирового суду, але и много инпшхъ правъ въ хосенъ робôтниковъ.

Поведене страйкерôвъ й на дальше можна назвати бездоганнымъ. Въ цѣлôй охрестности, обнятôй страйкомъ, пануе спокôй, бо роробôтники навчили ся вже бути обережными и терпеливыми. Лишь де не-де прожепутъ „скебôвъ" зъ роботы, по старому насиплять имъ мѣрку прочуханцѣвъ и знов тишина.

Въ осели Годсонъ, коло Вилксберъ, Па., знищено дня 7 с. м. кôлька домôвъ, въ якихъ мешкали „скебы", а въ Едвордсвілъ, Па. набили „скебôвъ" за те, що прострѣлили одну Польку, жену майнера Грабовского. „Скебы" ишли зъ копальнѣ въ Кінґстонъ, а коли товпа страйкерôвъ почала глумити зъ нихъ и прозивати, оденъ зъ нихъ вынявъ револьверъ и стрѣливъ 5 разôвъ. За 3-тымъ стрѣломъ куля влучила Грабовску въ плече. Тодѣ затаковано „стрѣльцѣвъ" зô всѣхъ сторôнъ и сильно потовчено. Доперва юпійнѣ урядники вырвали недолюдкôвъ зъ рукъ розлюченыхъ робôтникôвъ, тай вôддали въ руки властей.

До роботы не пôпôвъ доси нѣхто зъ солідарныхъ робôтникôвъ. При помочи кôлькадесятьохъ спроваджених скебôвъ, компаністы отворили вправдѣ 3 копальни близь Тамаква, Па. и розпочали працю пôдъ охороною вôйска, та нуждено ведѣ ся имъ. Скебы дѣлають три разы бôльше шкоды, чимъ якои небудь користи.

Страйкеры въ Лансфордъ Па. ухвалили минувшои недѣлѣ, що хочь бы страйкъ продовжавъ ся й черезъ цѣлу зиму, нѣхто зъ нихъ не верне до роботы. Такѣ вѣсти надходять зô всѣхъ сторôнъ. Ся обставина е найлѣпшимъ доказомъ, що навѣть „сила адова" не зломить страйку.

Вчерашнѣ телеґрамы рознесли, що компаністы згромадили ся въ Ню-Йорку и телеґрафічно завôзвали ґубернатора Стона та й президента Мічела. Звôдси пôшли рôжни здогады, оудьто-бы компаністы хотѣли годити ся, а конець страйку недалекій.

Президентъ Рузвелтъ мавъ 8. с. м. нараду въ справѣ страйку зъ сенаторами Скатъ и Маркъ Ганна, почôмъ заявивъ передъ представителемъ прасы, що постарае ся о се, абы страйкъ закôнчивъ ся сеготыжня. Можна проте надѣяти ся кождои хвилѣ щасливого кôнця боротьбы.

Галлоу,

Мг ШЛЯНТА! Я ВАМЪ ХОЧУ ЩОСЬ СКАЗАТИ.

Мг. Шлянта, вы написали въ вашôй »Правдѣ« ч. 19. велику неправду. Се цѣлкомъ не пасуе до вашоѓ »Правды«, сли та »Правда« взяла собѣ за задачу говорити правду.

Примѣромъ, кажете, що приґаздовалисьте для „Р. Н. Союза" за свого касіерства $12.000.00. Та дежь то правда!

Такъ, могли бысьте похвалити ся такою ґаздôвкою, але лишь тогды, сли бы вы якимсь тамъ способомъ — розумѣю чеснымъ способомъ — зробили зъ пару сотками долярôвъ ажь $12.000.00 для Р. Н. Союза, А, тогды була бы слава для васъ и то бы называло ся ґаздôвство, гôдне признаня. Але если люде, що належали до Р. Н. Союза складали до касы по 70 цент. а вы вôдобрали и навѣть часами не въ порядку записали въ книжку, то яке менѣ то ґаздôвство? Не велика штука.

Кажете, що вы не такѣ, якъ вашѣ попередники, що мачали руки въ касѣ Союза и що пожичили, то вже на нихъ, якъ вамъ здае ся присохло. Бачите, таке дещо выглядае на фарисейство. И дѣйсно, що вы якъ той фарисей библійный, що казавъ: „я не такій, якъ оттой тамъ мытарь". Прецѣнь за вашого касіерства, якъ самѣ добре знаете, не то, щобы до васъ дещо присохло, але таки цѣла каса була бы высохла. А що такъ не стало ся, то можь тôлько завдячити контрольнôй комісіи, котра неустанно „вацювала" васъ.

Кажете, що вы заслужили ся для Союза а вашихъ попередниковъ потупляете. Побачимо сейчасъ, хто бôльше заслуживъ ся, чи вы, чи вашѣ попередники.

Вы папочку, крока одного въ справѣ Союза не зробили за дармо. Казалисьте собѣ платити за всьо и то добре платити. Примѣромъ за часъ и тикетъ до банку платила вамъ каса Союза, а властиво вы собѣ самѣ платили, по $1.10 за кождый разъ, чи треба було, чи нѣ, а до банку вôдъ васъ лишь 15 минутъ ходу. За канцелярійнѣ выдатки навѣть не споминаю. Пораховалисьте собѣ солено, бôльше якъ секретарь. А опôсля зажадалисьте вôдъ Союза $1137.00, словомъ тысячу сто трийцять сѣмъ долярôвъ. За що? За то, що вôдобралисьте грошѣ и поквѣтовали. То всьо. Правда тыхъ $1137.00 не дôсталисьте, бо разъ за велика платня, а по друге не належало ся вамъ, бо въ Питсбурґу, Па. на конвенвенціи, коли выбрано васъ касіеромъ, зреклисте ся платнѣ, за що удостоилисте ся оплескôвъ вôдъ делеґатôвъ, яко добрый и щирый патріотъ. А теперь хвалите ся заслугами, котрѣ собѣ самѣ признаете, для добра Союза Дуже красно зъ вашои стороны.

Заслужились для Союза вашѣ попередники, то правда, але зъ тымъ не хвалять ся. Они збудовали Союзъ, робили за дармо, тратили часъ и грошѣ зô своей кишенѣ, бороли ся зъ неприятелями Русинôвъ въ Америцѣ словомъ и дѣломъ, а теперь що они збудовали, то вы хочете збурити. Правда и то, що декотрѣ нашѣ патріоты пожичили грошей зъ касы Союза, але не вкрали, лишь пожичили и вôддають и вôддадуть. Прецѣнь ухвалено на конвенціяхъ, щобы пожичати грошѣ на процента, щобы якійсь хосенъ приносили, а не на то, щобъ лежали имъ въ банкахъ и вводили во искушеніе касіерôвъ.

Мг. Шлянта, справы Союза, то не выборы въ Мейфілдъ, Па. То не мазярскій бізнесъ! Люде вже пôзнали ся на фарбованыхъ лисахъ и пôдшитыхъ патріотахъ. Вы хотѣли и хочете зъ Союза бізнесъ робити, але се вамъ не удало ся.

Кажете, що на конвенціи зараховано вамъ $600.00. Та хто тому виненъ? Чи не вы самѣ зъ вашими по партацки проваджеными рахунками? Та же вы самѣ не мали записано тыхъ $600.00 а теперь обвиняете конвенцію. Се ваша вина а нѣчія инша.

Що до засѣданя урядниковъ въ Скрентонъ, Па., котре тревало ажь три дни, то, Мг. Шлянта, сли хочь трошки маете встыду, то могли бысте встыдати ся таке писати и говорити. Та хто тому виненъ, якъ не вы, що такъ довго засѣдане тревало? Чому не хотѣлисьте вôддати касы и торговалисьте ся зъ урядниками ажь три дни, въ наслѣдокъ чого змушенѣ були заскаржити васъ. Ганьба для васъ! Наробилисьте Союзови коштôвъ, котрѣ теперь мусить покрыти каса Союза, а то кервавиця бѣдного майнера-робôтника, котрый вôдкладае що мѣсяця по 70 цнт., щобы ратовати въ нещастю себе и свою фамилію.

То такъ твердо-русскѣ патріоты роблять?! Єсли такъ, то плюнути на такій патріотизмъ!

Такъ само пишете, що предсѣдатель Союза зажадавъ платню за свое урядоване ажь $1500.00. То вже така брехня, що хиба треба мати бляшане чоло, щобы такъ отверто брехати. Pardon те, Мг. Шлянта, за неделикатне выражене, але страшно брешете! Тажь такъ на конвенціи, якъ и на засѣданю урядниковъ въ Скрентонъ, Па. не лишь вы самѣ були, але було насъ бôльше и того нѣхто не чувъ, щобъ предсѣдатель жадавъ якоись тамъ платнѣ за свôй урядъ. — Се еще разъ кажу, брехня!

То всьо, що ту пишу, то роблю се, не якъ приватный чоловѣкъ, але яко урядникъ Союза, бо моимъ псячимъ обовязкомъ есть робити для Союза и боронити Союзъ вôдъ всякихъ ворогôвъ и непрошеныхъ опѣкунôвъ.

А на конецъ кажу вамъ ту прилюдно, що нашъ Союзъ не е анѣ попôвскій, анѣ радикальный, анѣ москвофульскій, тôлько правдиве чисто руске народне товариство, задачею котрого е вспомагати въ нещастю бѣдныхъ робôтникôвъ, ихъ вдовы и сироты такъ матеріяльно, якъ и морально. Се собѣ добе запамятайте Мг. Шлянта, и не рыйте пôдъ Союзомъ, бо се грѣхъ о пôмсту до неба взываючій.

А еще що до рускои партіи. Се вже поправдѣ не е справа Союза, але не завадить. Вы пишете, Мг. Шлянта, що не належите анѣ не хочете належати до молодои рускои поступовои партіи, котру называете згнилою радикальною украиньскою партіею. На тôмъ молода руска поступова партія нѣчого не втратить, що вы не будете до неи належати, бо такѣ бисеры (клейноты) она выкидае за плôтъ, щобы свинѣ мали що хрунькати. — Выбачайте за терпке слово.

Д. Д Пирчъ, секретарь.

Свôй до свого!

Вôдъ недавного часу почавъ ся мѣжъ Славянами повѣту Лакована въ Пенсилвеніи, противъ жидôвскій рухъ. Рухъ сей почавъ ся зъ того, що деякѣ жиды, сторники намовляли нашихъ людей, щобы тіижь теперь пôдчасъ углового страйку зраджували своихъ братôв-робôтниковъ и ишли до роботы. Се вийшло на верхъ, люде погнѣвались, стали збиратись на мітинґи, радитись. а наслѣдкомъ сего е те, що, примѣромъ въ Олифантѣ, за послѣдныхъ кôлька тыжднѣвъ нѣхто не купивъ у жидôвъ нѣчого анѣ за цента, а всѣ идуть за всѣлякими потребами тôлько до христіяньскихъ склепôвъ. Не будемо туть розводитись надъ тимъ, чи справедливе таке бойкотоване всѣхъ жидôвъ (и винныхъ и невинныхъ) або нѣ. Певна е рѣчь, що кождый чоловѣкъ мае право за свои центы купити собѣ потрѣбну рѣчь тамъ, де ему подобаесь, певна також що жиды мають право на жите такъ якъ и другѣ люде, але певнимъ е и се, що патріотичнымъ обовязкомъ кождого чоловѣка е куповати передовсѣмъ у своихъ. Та на се бôльша часть Русинôвъ до нынѣ малу звертала увагу. Многѣ куповали потрѣбный имъ товаръ въ Жидôвъ, Словакôвъ, Анґликôвъ, Полякôвъ, хотяй те саме и за тѣ самѣ грошѣ могли були дôстати у свого. Нынѣ коли пôднѣсъ ся кличь „бойкотувати жидôвъ"-Русины покинули одныхъ тôлько жидôвъ, але не перестали ходити до чужихъ - а се ще не вистарчае, се ще за мало. Єсли не куповати у чужихъ, то пôдъ тими „чужими" треба розумѣти не тôлько жидôвъ, але такъ само кождого чоловѣка, що не е Русиномъ, чи вôнъ е Полякъ, Словакъ, Нѣмець, Анґликъ або якій другій. Жиды збогачують ся нашими грôшми-се правда и сему мы самѣ виннѣ. Але чи тôлко однѣ жиды? Чи тôлько жиды поставили собѣ прекраснѣ домы, мають великѣ бизнесы, и грубѣ черева - а то все за рускѣ грошѣ? Нѣ, е мѣжь ними и Словаки, и Поляки и Айришѣ и Нѣмцѣ и Богъ зна еще хто, бо въ Русина така дурна, завистлива натура, що вôнъ скорше дасть чужому якъ свому, щобы лишь той свôй не мавъ пару центôвъ бôльше вôдъ него, щобы „паномъ" не ставъ! А чужій може бути паномъ за рускѣ грошѣ; вôнъ може навѣть кпити собѣ зъ „шаленого Руснака" и въ мовѣ и на письмѣ, вôнъ може навѣть мѣшатись въ справы рускои вѣры, може плювати цѣлому народови рускому въ очи — то се нѣчого. Русинъ то все знесе, перетерпить, навѣть не спротивить ся сему. А чому?— Бо се зробивъ чужій панъ, не Русинъ, але панъ за рускѣ грошѣ. Тожь еще разъ повтаряемъ, если сей рухъ противъ чужихъ почавъ ся, то Русины повиннѣ оминати не лишь жидôвъ, але кождого хто не е Русиномъ. Днесь маемо въ Америцѣ вже тôлько Русинôвъ бизнесменôвъ, що майже все до житя потрѣбне можемо у нихъ дôстати. Маемо рускихъ ґросерникôвъ, рускѣ бучернѣ, рускѣ готелѣ, рускихъ ондертекрôвъ, рускѣ склепы зъ убранемъ, рускѣ аґенціи для посилки грошей и продажи шифкартъ, рускѣ галѣ на забавы и мітинґи, рускихъ кравцѣвъ, шевцѣвъ, ковалѣвъ и. т. п. Кромѣ сего маемо свои рускѣ братства, свои рускѣ орґанѣзаціи, рускѣ ґазеты. Чомужь по чужихъ волочимось? Чому не тримаемось купы? Чому волочимось по чужихъ куповати потрѣбный намъ товаръ, даемо на сховокъ тяжко запрацьованѣ грошѣ чужимъ, вытираемо чужѣ галѣ, лѣземо до чужихъ орґанѣзацій, читаемо чужѣ ґазетѣ, котрѣ насъ высмѣвають, ба навѣть по смерти пхаемось въ чужѣ руки? Чому питаю? Тому, що у насъ бракъ едности а передовсѣмъ бракъ того простого розуму, котрый каже, щобы своимъ грошемъ не запомагати чужихъ, котрѣ той грôшь на нашу шкоду обертають, але запомагати своихъ, запомагати самихъ себе. бо тогды и корысть не для чужыхъ, але для насъ самихъ буде, для нашого руского народа, Тожь „**свôй до свого**", „**Русинъ до Русина**", кличемо до всѣхъ Русинôвъ на широкôй американьскôй земли. Своихъ запомагайте не чужихъ, у своихъ купуйте а не у чужихъ, зô своими лучѣть ся а не зъ чужими. А коли такъ потримаетесь разомъ за якійсь часъ, за пару лѣтъ, тогды побачите якій зъ того буде хосенъ для руского народу. Тогды не буде нарѣканя нѣ на жидôвъ нѣ на кого другого, що нашимъ грошемъ дороблять ся а насъ за нѣчо не мають. Тогды будемо мати своихъ представителѣвъ, що будутъ нашу руску сторону тримати и пôднесуть наше поважане мѣжь чужими людьми.

Але и вы панове рускѣ бизнесмены старайтесь своихъ людей обслугувати належито, не лакомѣть ся на скорый заробокъ, бо въ бизнесѣ такъ само якъ и въ житю взагалѣ чеснота конець — кôнцемъ таки поплачуе. Нехай не буде на васъ справедливого чи несправедливого нарѣканя, що вы берете бôльшу цѣну якъ деинде вôдъ своихъ людей, що вы паношите ся и т п., але будьте братами приятелями своихъ братôвъ. Памягайте, що на покликъ вашихъ братôвъ „свôй до свого" вы повиннѣ вôдповѣсти кличомъ „**Свôй для свого!**"

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель	о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь	Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ	АЛЕК. ШАРШОНЪ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель....И. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря............С. Ядловскій NEW YORK, CITY.
Заст. касіера..................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Рада:

М. Турокъ...............Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ.............Jersey City, N. J.
Мих. Грацовь............McKeesport, Pr.
Андрей Добошъ...........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Подгорецкій, Box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 102 Morris Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Теодозій Лабовскій, організаторъ »Р. Н. Союза«, мае право організувати новй братства. записувати новыхъ членовъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до »Союза«, поясняти статуты, словомъ старати ся о приеднане якъ найбôльше членовъ для »Союза«.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только **70** центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те дôстанете **600** долярôвъ

посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды дôстане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рôкъ житя, або бôльше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ дôстанете далеко бôльше якъ въ котрôй небудь асекурации (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Квітъ

на триста долярôвъ [$300.00], котрй я низше пôдписаный вôдобравъ зъ Касы »Р. Н, Союза« черезъ урядъ братства св. о. Николая въ Пасаикъ, Н. Дж. яко посмертне по моей женѣ Юліаннѣ Телѣщакъ, за що складаю всѣмъ членамъ Союза сердечну подяку.

Passaic, N. J Sep. 1. 1902.

Стефанъ Телѣщакъ.
СВѢДКИ; И. Шафранъ предс.
А. Ящишакъ секр,
Т, Носаль секр. „Союза“

Дорогй братя, всѣ члены „Р. Н. Союза“ въ Америцѣ!

Ту маете докладне и вѣрне справоздане касове за мѣсяцѣ Юлій, Юній, Августъ с. р. Нехай его кождый зъ Васъ уважно перегляне, а переконаете ся, кôлько Ваше брацтво чи М. Р. Н. С. заплатило за Юній, Юлій, Августъ або за 2 або 3 наразъ. Справоздане припôзнило ся для того, понеже цѣле дѣловодство нашого Союза мусѣло бути змѣнене, запроваджено новй книжки, новй декларациі, грамоты и т. дальше. Припôзнило ся оголошене справоздания касового також за для непорядку зъ касою, въ якôй намъ оставивъ бувшій касіеръ Шлянта. Вôдъ теперь буде ся оголошувати правильно, що мѣсяця справоздане.

О одно Васъ прошу, дорогй братя. Майте бôльше довѣрѣя, до своеи власнои орґанізаціи. Сли вѣрилисьте своимъ делеґатамъ, котрыхъ высилалисьте на конвенцію, а тй выбрали урядниковъ, то мусите и имъ вѣрити, бо урядникамъ тымъ бôльше ходить о добро и розвôй нашого Союза. Не зважайте на брехливй нанады вороговъ Союза. Памятайте, що въ лучности сила а въ довѣрю одинъ до другого скорый и певный нашъ поступъ.

Въ Питсбургу, Па дня 3. Сентебра 1902.

М. Стефановичъ,
гол. предсѣд. Р, Н, С.

Квартальне касове справоздане Р. Н. СОЮЗА

за мѣсяцѣ юній, юлій и августъ 1902 р.

Приходъ:

1.	Scranton, Pa, Бр. св. Илія, June	27.03
2.	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел., June	31.93
3.	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей, „	19.00
4.	О. А. Бончевскій, за календарѣ	108.50
5.	о. І. Арданъ	133.41
6.	53. Pittsburg, Pa. Бр. св. Михаила, June	10.05
7.	Troy. N. Y. Бр. св. Николая „	9.10
8.	Elmira, N. Y. Бр. св. Михаила, May & June	14.58
9.	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С. June	101.15
10.	Elmira, N. Y. Алексій Курила	3.90
11.	Breslau, Pa. Бр. св. Андрѣя, June	13.57
12.	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа, June	11.93
13.	McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ, June	74.42
14.	Mt. Carmel, Pa, Бр. св. Петра и Павла, June	23.81
15.	Simpson, Pa. Бр. св. Василія Вел., „	36.34
16.	Ansonia, Conn. Бр. св. Петра и Павла „	30.64
17.	Lansford, Pa. Бр. Пр.1 Богородицѣ, „	108.01
18.	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ „	61.95
19.	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С., June и July	6.04
20.	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих., June	55.15
21.	Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла, June	24.56
22.	Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя „	112.70
23.	Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла „	14.66
24.	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор. „	31.28
25.	Charleroi, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя, July	41.91
26.	Syracuse, N. Y. Бр. св. Петра и Павла May и June	33.71
27.	McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрестителя, June	74.15
28.	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Илія „	4.90
29.	Pittsburg, Pa. П. Лепакъ „	2.10
30.	Allegheny City, Pa. Бр. Усп. Пр. Богород., March	39.75
31.	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богород. June	14.34
32.	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая „	34.70
33.	Waterbury, Conn. М. Р. Н. С. „	13.20
34.	Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест., June и July	65.84
35.	Eleanor, Pa. Бр. св. Михаила „ „	62.28
36.	Monessen, Pa. М. Р. Н. С., July	14.11
37.	Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрест., June и July	30.75
38.	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія, June	37.85
39.	Trauger, Pa. Бр. св. Іоана Хрест. „	44.65
40.	Allegheny City, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ, July	13.30
41.	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С., July	19.20
42.	Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог., July	5.00
43.	Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хрестит. „	81.90
44.	Cleveland, O. Бр. св. Михаила, June	4.65
45.	Grindstone, Pa. М. Р. Н. С. „	8.40
46.	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла, June	49.50
47.	Burdet, N. Y., Іванъ Сушереба, грамота	25
48.	Brooklyn, N. Y. М. Р. Н. С, June и July	11.25
49.	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С., June	50.00
50.	„ „ „ „ „	74.90
51.	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая, July	13.27
52.	Simpson, Pa. Бр. св. Василія, „	36.93
53.	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ „	29.24
54.	Scottdale. Pa. Бр. св. Іоана Хрест., June и July	31.68
55.	Syracuse, N. Y., Бр. св. Петра и Павла, July	21.64
56.	St. Louis, Mo. Бр. св. Михаила „	46.25
57.	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителѣвъ „	28.37
58.	Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла, June и July	29.40
59.	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса, July	17.45
60.	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С., June и July	58.50
61.	McKeesport, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя, July	55.40
62.	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія „	34.48
63.	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С., June и July	105.90
64.	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С., July	116.14
65.	Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ, July	30.80
66.	Mayfield, Pa. Бр. св. Іоана Хрест. „	37.08
67.	Plymonth, Pa. Бр. св. Петра и Павла „	25.99
68.	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Илія „	3.50
69.	Yatesboro, Pa. Бр. св. Михаила, June и July	12.28
70.	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Петра и Павла, July	61.65
71.	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ, July	73.24
72.	Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла, August	18.77
73.	Monessen, Pa. Бр. св. Іоана Хрест. „	15.25
74.	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Илія „	7.92
75.	Mayfield, Pa. Бр. св. Кирила и Методія, July	18.52
76.	Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих. „	12.20
77.	Bellevernon, Pa. Бр. Пр Богородицѣ „	52.28
78.	Madison, Ill. Бр. Пр. Богородицѣ, August	15.20
79.	Powhatan, N. Va. Бр. Пр. Богородицѣ. July	7.18
80.	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Михаила, July	10.40
81.	Philada, Pa. Симонъ Бурдякъ, July	4.20
82.	Cleveland, O. Бр. св. Михаила, August	8.90
83.	Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла, August	15.05
84.	Bridgeport, Conn. Бр. св. Тройцѣ, July	8.65
85.	Chicago, Ill. М. Куриловъ „	4.45
86.	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ, July и August	120.88
87.	Rhone, Pa, Бр. св. Спаса „	23.60
88.	Desloge, Mo. Бр. св. Іоана Хрестителя, „	43.00
89.	Buffalo, N. Y. „ „ „	16.64
90.	St. Louis, Mo. Бр. св. Михаила „	44.10
91.	Eleonor, Pa. „ „ „	30.74
92.	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая „	16.14
93.	Allegheny City, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ „	11.05
94.	Lansford, Pa. „ „ „	139.10
95.	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С. „	12.70
95.	Mt. Carmel, Pa. Я. Д. секр. „	2.10
97.	„ Бр. св. Димитрія „	40.40
98.	Bridgeport, Conn. Бр. св. Тройци „	9.10
99.	Sterling, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя „	26.67
100.	Olyphant, Pa. „ „ „	92.65
101.	Simpson, Pa. Бр. св. Василія „	29.11
102.	Pittsburg, Pa. Бр. св. Михаила „	25.94
103.	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа July и August	31.60
104.	Simpson, Pa. Бр. св. Василія, August	1.39
105.	Mayfield, Pa. Бр. св. Іоана Хр. „	49.95
106.	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія „	36.78
107.	Scranton, Pa. Бр. св. Илія, July	42.92
108.	Syracuse, N. Y. Бр. св. Петра и Павла, August	18.81
109.	Bellevernon, Pa. Бр. Пр. Богородици August,	32.18
110.	Ramey, Pa. М. Р. Н. С., July и August	42.22
111.	Ansonia, Conn. Бр. св. Петра и Павла July и Aug.	71.50
112.	Passaci, N. Y. Бр. св. Николая „	35.26
113.	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла, July	54.10
114.	West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог. June и July	45.08
115.	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителѣвъ, August	24.56
116.	Breslau, Pa. Бр. св. Андрѣя, July и August	25.29
117.	Ramey, Pa. М. Р. Н. С., June	21.25
118.	Scranton, Pa. Г. Роздзѣньскій	5.60
119.	Адвокатъ Dunn выпроцесувавъ вôдъ Ал. Шляяты	1137.00
120.	Процент зъ First National Bank, Carbondale,	19.46
121.	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С. August	65.90
122.	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С. „	29.30
123.	Seamokin, Pa. М. Р. Н. С. „	124.70
124.	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород. „	13.65
125.	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Петра и Павла, August	34.22
126.	Mayfield, Pa. Бр. св. Кирила и Методія „	18.02
127.	Scranton, Pa. Бр. св. Илія „	41.14
128.	Plymonth, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ „	30.98
129.	Powhatan, Pa. „ „ „	7.63
130.	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая „	13.07
131.	Trauger, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя „	53.51
132.	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С. „	2.31
133.	McKeesport, Pa. Д. Лабовскій „	11.60
134.	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С. (за О. Т. Стафана) Aug.	2.10
135.	McKeesport, Pa. Бр. св. Іоана Хрестителя „	60.55
	Въ юнію, юлію и августѣ б. р. приходъ разомъ	$5852.01

Розходъ.

Выплачено слѣдуючй посмертнй запомоги:

Петро Манько, Скрентонъ, Па.	$ 15.00
Запомога по Андр. Станѣславъ, Трангеръ, Па.	600.00
Оленѣ Барнякъ, Плимавтъ, Па.	600.00
Василь и Фенна Найдухи, Мейфілдъ, Па.	300.00
Иванови Урбанови, Джерзи Сити, Н. Дж.	600.00
Настѣ Гойсанъ, Карнеґіе, Па	300.00
Стефанови Торванъ, Прайсбурґъ, Па.	300.00
Тереска Романишинъ, Трой, Н. Й.	308.00
Теодоръ Ковальчикъ, Прайсбурґъ, Па.	300.00
Маріанѣ Опалка, Питсбурґъ, Па.	600.00
Стефанови Телѣщакъ, Пасейкъ, Н. Дж.	300.00
Семанови Кодови, Питсбурґъ, Па.	100.00
Лешко Ґойда, Лансфордъ, Па.	100.00
Федоръ Гудакъ. Лансфордъ, Па.	50.00
Лешко Борисъ, Мейфілдъ, Па.	100.00
Пахомій Шляхтичь, Шамокинъ, Па.	200.00
Разомъ	$4765.00
Прочй выдатки якъ: засѣданя, новй книги, друки, вôдзнаки, книги декляраційнй, почтовй выдатки, платня секретара, за „Свободу“ и другй дрôбнй выдатки	1090.85
Лоерови за выпроцесоване грошей, затриманыхъ Шлянтою	191.50
Равомъ розходу було за юній, юлій и августъ	$6047.35

Зôставлене.

Квартальный приходъ разомъ	$5852.01
Готôвка зъ перенесеня вôдъ конвенціи	12458.38
Разомъ	$18310.39
Квартальный розхôдъ разомъ	$6047.35
Зъ днемъ 31 августа 1902 готôвка въ банку	12263.04
Давнй пожички [довги]	2290.09
31 августа загальный станъ касы	$14553.13

Зъ того

Зъ дня 31 авг. 1902 фондъ депозитовый [сиротскій]	4763.54
фондъ желѣзаый готôвкою	7499.50
до фонду желѣзного винні довжники	2290.09
Станъ касы зъ дня 31. августа 1901	$14553.13

Алексій Шаршонь, касіеръ, М. Стефановичъ, предсѣдатель, Д. Д. Пирчъ секретарь,
Николай Подгорецкій, контрольоръ.

Увага. Єсли бы були якй помылки що до мѣсяцѣвъ выказаныхъ въ справоздану, въ якихъ платили брацтва, пп. секретарѣ зволять мене повѣдомити.

Грамоты и вôдзнаки вже суть готовй и сего мѣсяця буду старатись выслати кождому, хто ще не дôставъ. Статуты ще не готовй, але будуть неодовги.

На мони ордерахъ або чекахъ адресувати треба: **L. R. N. U. A. Sharshon, Treas.** а не инакше.

Д. Пирчь,
гол. секретарь Р. Н. С.

Въ мѣсяцю Октобру приниmae Союзъ новыхъ членôвъ до 35 лѣтъ безъ вступного.

Въ мѣсяцю юлію с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Вôддѣлъ 17.
Вовчакъ Михайло

Вôддѣлъ 4.
О. Нижанковскій Волод.
Фричь Теодоръ

Вôддѣлъ 51.
Калиновскій Антôнъ
Смотрицкій Казимѣръ
Шалайко Петро
Потала Гнатъ
Нечиштакъ Юрко
Бреза Михайло

Вôддѣлъ 12.
Кузякъ Василь
Климашь Семенъ

Вôддѣлъ 7.
Сквирь Марія, дитина
Яцканичь Петро

Вôддѣлъ 3.
Френчко Иванъ, дитина
Вôльха Макарь
Лабовскій Теодозій

Въ августѣ приступили: [Надбславъ Т. Лабовскій.]

Вôддѣлъ 48.
Леснякъ Марія, дитина
„ Катарина „
„ Анна „
„ Микола „
Яблиньскій Михайло „
Яблиньска Марія „
Бильо Михайло „
Ворнинякъ Тимко „
Пшибыла Андрѣй „
„ Іосифъ „
„ Рудольфъ „
Гучко Стефанъ „
„ Михайло „
„ Іоанна „
Матурканичь Марія „
„ Катерина „
„ Иванъ „
„ Стефанъ „
„ Петро „
„ Катерина ст. „
Кочкоданъ Василь
Сенько Анна, дитина
„ Катерина „
„ Лешко „
Станьчакъ Катерина „
Фрицкій Михайло

Вôддѣлъ 62.
Мищишинъ Иванъ
Перунъ Ева, дитина

Вôддѣлъ 26.
Рыджаничь Аняа, дитина
Пухирь Текля „
Євусякъ Марія „

Вôддѣлъ 37.
Хомякъ Петро, дитина
Войтовичь Семенъ

Вôддѣлъ 60.
Небесникъ Юлія, дитина
„ Андрѣй „
„ Петро „

Вôддѣлъ 53.
Стефановичь Андрѣй
Пастырчикъ Марія, дитина
„ Петро „
„ Параска „
Бойко Кость
Гуменный Стефанъ
Кульчицка В. Анна, дит.
Кульчицкій В. Семенъ „
Кульчицка В. Марія „
Кульчицкій В. Иванъ „
Мильковичь К. Владиславъ
Баранецкій Семенъ
„ Микола
Кульчицкій Илько
Кульчицка Станѣслава дит.
„ Гелена „
Кульчицкій Семенъ
„ Р. Иванъ
Маленкій Михайло
Гарайда Иванъ, дитина
Журавъ Марія „
„ Василь
Кульчицкій В. Петро
Савчакъ Василь
Малецка Юлія, дитина
Корбелякъ Грицъ „
Бердий Грицъ
Фецѣца Стефанъ
Гуретякъ Митро, дитина
Стицевичь Андрѣй

Подяка.

Симъ складаемо щиру подяку рускому бр. св. Арх. Михаила зъ Бруклина, що не тôлько що зволили ґреміяльно взяти участь въ нашôмъ пікнику, дня 30. авг. б. р., але й за жертву $5.00 на нашу церковь.

Jersey City, N. J. 1. вересня 1902.

О Н. Подгорецкій, свящ.
К. Сандовичь, предс.
К. Кирчовъ, секр.
Т. Цѣшлякъ, касіеръ.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперѣдъ.

Шукае мѣсця.

Дякъ зъ добрымъ голосомъ, умѣе вести хоръ и учити дѣти. Близшихъ поясненъ удѣляе Редакція „Свободы“.

Пѣвець церковный, 23-лѣтный, шукае посады дяковскои, Скôнчивъ дяковску школу въ Галичинѣ и може добре провадити спѣвъ. Єсли котра парафія потрѣбуе дяка нехай пише на адресу:

Mr. Theo. Wajcovich, 123 Bainbridge St. Philadda, Pa.

Оголошене.

Котра руска громада потрѣбуе священника на яку потрѣбъ, або хотѣлабъ дôстати сталого священника, нехай удаесь до секретаря Духовнои Рады на адресу:

Rev. St. Makar,
Box 13, — Mt. CARMEL, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче водобрати грошѣ або спадокъ в старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вонъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй папары и овноночія. 8и-03

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
a River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у питы!

р. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
—мають—
наменито заряджений готель въ Derby, Conn.,
близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрй Русины! Обслужать васъ скоро и чечно. Товаръ мають добрый. Порадять ланамъ куда де и якъ удаватись въ правахъ ґрунтовыхъ въ старôмъ краю. свого заходѣтъ до свого!

Вже бы часъ и своихъ спомагати.

Також посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо ожили кавцію (заруку).

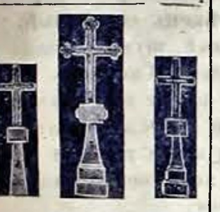
ИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякй справы ґрунтовй и етковй зъ старымъ краемъ. Выробляе овномочія, купуе або продае мастки, де процесы, довершуе подѣлу мастъ, колектуе грошѣ зъ старого аю, увôльняе вôдъ асентерунку и п. Продае також шифкарты, сылае грошѣ до краю и асекуруе дъ огню и на жите за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно в скоро.

Поради удѣляе листовно або тно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Пе тратьдоброи годы, лишйчасъ зарерууйте и своихъ мершихъ гробникъ. се послѣдчесть и ръ. якій жпа злоти найрожнимъ особамъ, що ихъ смерть пôдсила. Маемъ рускй желѣзнй хресты, нй и досыть великй по 5 доляровъ и рожнй. Пошлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ ютымъ написомъ о померщôмъ, якого бажаете. Треба только прикрутити до дставы и положити на могилѣ. Пишѣть польски по илюстрованый катальоґъ. реса:

W YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарй працѣ красно и дешево, яко ниинщій въ Америцѣ. Онъ друкуе рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты всьо, що только для братствъ и одинокихъ людей є потрѣбно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
ПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДІТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.
c: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA — Телефон Nr. 1673

Юрко А Прокоповичъ,
гробникъ, готельникъ, и Livery Stable
Галя на митинґи и забавы, —
1 Jones Str., OLYPHANT, Pa

лика фабрика циґаровъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають досесю фабрику, бо всѣ лишь ту бруютъ, а курцѣ-знатоки твердять, лѣпшихъ циґаровъ не найдете Пенсильвеніи.

прочѣмъ не треба хвалити, бо добре хвалить ся. — Адресъ фабрики:
GAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

порядный салюнъ рускій — Найлучшй напитки ту достати, якъ: пиклянки и бутельки, розмаитого ґатунку, горѣвки доскональй, цигара ке добрй.

...Братя Русины до свого братЮльяна

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Першій и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшй шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанійныхъ.

Посылае грошѣ скоро, тапьо и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Мае також знаменито заряджений сторъ, ґросерню и бучерню. Мае на складѣ и продае краевй и американьскй патентованй медицины и розличнй дробязговй товары, якъ jewelry, stationery и кухоннй рѣчи.

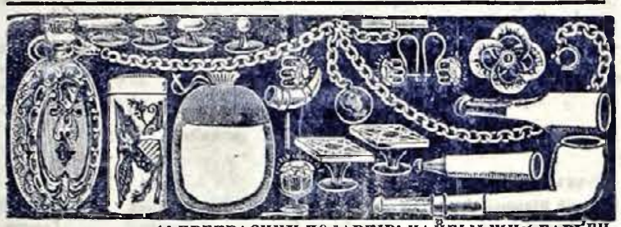
Русины! Часъ вже перестати чужимъ спомагати, коли все потрѣбне достанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.

Нумеръ телефону 139—4.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, который компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до той компаніи, купуютъ зъ свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ: **Т. Федько.**

ДАРОМ **14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР!** Днесь предкладаємо одну з найлiпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранциєю на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну **$40 щирозолотій годинці.** Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 преґарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебанії.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Тапьо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найнарядпѣйшій салунъ въ мѣстѣ подъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ руской церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 12‡

Гавріилъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Глухоту
також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. За тану цїну. Пишить сей час. Всякі пояснення даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клініка St. Louis, No. 2933 Henrietta Str. 15...02

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя. якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
328 Federal st. (мѣжъ полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае також „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

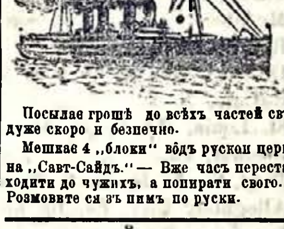
Выробляе братски машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, униформы.

Цѣнникъ и пробкивысылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ руской церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вонъ всѣлякй убраня мужески складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на **Ridge Str., Lansford, Pa.** Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Landsford обслужить чесно, тано и скоро. 11502

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайто ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудесным способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ ней вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій знову много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблять лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло ко мене въ боку въ крыжахъ. Ой страшно терпѣла! Была въ краю у всякихъ докторовъ, лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы засланисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ

Марія Корешь.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ перселхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ

Анна Новачакъ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава идо далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитись. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный

Иванъ Пиларъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна

Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешкана або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА